

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

1^E JAARGANG

WOENSDAG 8 NOVEMBER 1916

No. 45

INHOUD

	Blz.
HOLLAND GEREED	709
Het wetsontwerp tot regeling van de inrichting der Staatsbegroting en Staatsrekening	710
Partijen in zake de Surinaamsche bacoven, aan het woord	711
De belangengemeenschap onzer groote spoorwegmaatschappijen	712
De economische ontwikkeling der gasbedrijven	713
Beschouwingen van buitenlanders over de economische conferentie te Parijs	714
Index-cijfers	715
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	715
MAANDCIJFERS:	
Inklaringen op Amsterdam en Rotterdam	716
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	716—726
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

Bijdragen en mededeelingen den inhoud betreffende, alsmede gegevens voor de afdeling „Statistieken en Overzichten” gelieve men te zenden aan het secretariaat, Geldersche Kade 21 b, Rotterdam, telefoon No. 10685.

Abonnementsprijs franco p. p. in Nederland f 10,—, buitenland en koloniën f 12,— per jaar. Losse nummers 25 cents.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

Mededeelingen betreffende abonnementen en advertentiën richtte men tot Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, Den Haag.

7 NOVEMBER 1916.

De meerdere vraag naar geld is reeds weder aan het afnemen en het schijnt alsof de lagere geldprijzen zelfs sneller zullen terugkomen dan dit in Mei het geval is geweest. Particulier-disconto, dat de vorige week tot 2¼ pCt. nauwelijks plaatsing kon vinden, werd deze week weder grif tot 2½ à 2¾ pCt. ondergebracht. De prolongatie-rente liep nog sneller terug en daalde van 3½ tot 2 pCt. Deze daling werd hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de gelden van de terugbetaling op de Marinewaarden deze week werden uitgekeerd, waardoor speciaal voor prolongatie-doeleinden veel geld beschikbaar kwam.

* * *

Uit den bankstaat van deze week daarentegen zou men eerder kunnen verwachten, dat het duurdere geld nog eenigen tijd zal aanhouden. Het saldo van Rekening-Couranthouders is namelijk met ruim 25 miljoen gulden verminderd en bedraagt nog slechts 48 miljoen tegen 146 miljoen half September. De beleeningen zijn toegenomen met circa 8 miljoen en de biljetten-omloop met circa 14 miljoen. De discontierungen daarentegen verminderden met 29 miljoen,

geheel door terugbetalingen van de regeering uit de opbrengst van het op de open markt geplaatst schatkistpapier. Intusschen vermeerderde het renteloos voorschot aan het Rijk met ruim 6 millioen. Het beschikbaar metaalsaldo kon, tengevolge van de vermeerdering van den voorraad *gouden munt*, nog iets toenemen.

HOLLAND GEREED.

Rondom ons heen spant volk voor volk zich tot het uiterste in om den hopeloozen oorlog uit te strijden. En tóch zijn, rondom ons heen, al die volken in de weer om, dadelijk na het einde, met even groote inspanning, den handelsstrijd te beginnen.

De entente vergadert er voor te Parijs. Engeland, scherp op den uitkijk voor nieuwe industrieën en „openings for British trade”, vol van fusie-plannen voor zijn scheepvaart, een en al „preparedness”.

In Duitschland grootbanken, reeders en de zware industrie rug aan rug; bedrijven, waarvan amalgameering nimmer mogelijk leek, zijn vervormd tot één groote kracht, klaar voor het gevecht.

Amerika tracht, snel doortastend, het zuidelijk deel der nieuwe wereld economisch te bezetten; aan de lang verwaarloosde nationale scheepvaart wordt alle aandacht gewijd.

Overall kracht, samenwerking, leiding.

Holland heeft alléén kracht.

Man voor man smeedt plannen: koen opgezet, kloek uitgevoerd, maar, naar den aard van het volk, individualistisch; samenwerking faalt, leiding ontbreekt. „Handel”, zwaar bedolven als het is onder distributies en consenten, heeft de leidsels niet in de hand kunnen nemen. Van samenwerking der, minder gebukt gaande, Kamers van Koophandel is nog niet gebleken: centraliseering tusschen deze colleges onderling, vroeger vergeefs beproefd, had nu uiterst heilzaam kunnen werken.

En tóch... Holland behoeft, thans terstond, den man of de corporatie, die, belangeloos en onverdacht, aan alle actie en studie in handel en nijverheid leiding geeft; die opwekt en steunt, waakt en speurt, maar die overall en vóór alles aanstuurt op samenwerking en eendracht.

Luister naar de Koninklijke roepstem, woorden van de Koningin bij de steenlegging van het Rotterdamsche stadhuis: „Ik twijfel niet, dat wij op oud-„Hollandsche wijze de hand aan den ploeg zullen slaan, dat zich op ieder gebied een krachtsontwikkeling zal openbaren, welke *bezield door een sterk bewustzijn van eenheid en saamhoorigheid*, ons in staat zal stellen ons nationale leven langs forsche banen „voort te stuwen.”

Zoo straks zal de Nederlandsche Handelshoogeschool hare Koninklijke wijding ontvangen: de telg van Hollands kloeken eersten Koning heeft gewenscht dat het zou geschieden.

Deze daad, in deze tijden, is zij niet als een oproep: Holland wees wakker, wees eendrachtig, wees gereed.

M. A. de

HET WETSONTWERP TOT REGELING VAN DE
INRICHTING DER STAATSBEGROOTING
EN STAATSREKENING.

De wijze, waarop ten onzent de staatsbegrooting en de staatsrekening worden samengesteld, en met name de splitsing tusschen gewone en buitengewone uitgaven en middelen, werd reeds tal van jaren allereerst aan critiek onderworpen. Algemeen was het gevoelen, dat een juistere rangschikking van de posten der begrooting en rekening noodzakelijk was, dat het overzicht over vermeerdering of vermindering van het staatsvermogen gemakkelijker te verkrijgen moest zijn, dat vooral met de gelijkstelling van aflossing en afschrijving moest worden gebroken.

Het feit, dat thans een Minister van Financiën aan het bewind is, die door een veeljarige werkzaamheid als Thesaurier-Generaal met al de finesses der staatsrekening meer dan ieder ander bekend is, kan voor de oplossing van een dergelijke kwestie niet dan zeer gunstig zijn, vooral ook daar deze bewindsman reeds vroeger op reorganisatie had aangedrongen, zooals dat naar buiten gebleken is uit zijn artikelen in de *Economiëst* van 1912. Minister Van Gijn heeft dan ook een wetsontwerp ingediend, dat in alle opzichten den stempel draagt van te zijn samengesteld door iemand, die èn met de wijze van beheer der staatsfinanciën, èn met de beginselen, welke aan de particuliere bedrijfshuishouding ten grondslag liggen, volkomen is vertrouwd.

Het wetsontwerp beoogt een splitsing tusschen kapitaals- en exploitatie-ontvangsten en -uitgaven, naar de methode, welke — zooals de Memorie van Toelichting zegt — „bij naamlooze vennootschappen pleegt te worden gevolgd, t. w. alle relatief belangrijke zaken van blijvend nut buiten de exploitatierekening (bij den Staat den gewonen dienst) om te betalen, doch de exploitatierekening te belasten met een zeker percentage van de aanschaffingskosten van de bezittingen als aequivalent van de waardevermindering dier bezittingen (natuurlijk voor zoover zij daaraan onderhevig zijn). Het bedrag dezer zoogenaamde afschrijvingen blijft in kas van het lichaam en kan dienen tot betaling van alle of een deel der zaken van blijvend nut, die niet ten laste van de exploitatierekening doch van de kapitaalrekening komen.”

Inderdaad is dit de methode, welke door naamlooze vennootschappen wordt toegepast, al is deze methode hier geheel in het licht van de kameraalstijl beschouwd. Afgezien van likwiditeitszorgen beschouwt men bij de naamlooze vennootschap den aankoop van een duurzaam bedrijfsmiddel niet als uitgaaf, doch als actiefmutatie, aangezien het kasbeheer slechts secundair is. Maar indien men de gesties in het particuliere bedrijf beschouwt uit het oogpunt van den beheerder der schatkist, die slechts kasontvangsten en -uitgaven kent, dan constateert men, dat dergelijke actiefmutaties uitgaven zijn, welke „buiten de exploitatierekening om” zijn gedaan, doordat tegenover de vermindering van den kasvoorraad een nieuw activum op de balans is gebracht. Eerst bij het lager opvoeren van die bezitting op de balans wordt de exploitatierekening met de z.g. afschrijving belast.

Ditzelfde beginsel wordt thans in de staatsrekening overgebracht. Reeds eerder zijn er pogingen gedaan om in de staatshuishouding de methode toe te passen, welke in het bedrijfsleven wordt gevolgd, hetgeen bij de inrichting der publieke administratie, bijna uitsluitend verantwoording van kasgelden, niet gemakkelijk was. Zoo werden enkele staatsbedrijven uit de algemeene rekening gelicht en slechts voor resultaat en geldschieting daarin opgenomen; de bedrijven houden een eigen administratie, vrijwel geheel met die van particuliere bedrijven overeenkomend. Voor andere uitgaven, b.v. de kustverdediging en de stichting van gebouwen onder beheer van het

Departement van Binnenlandsche Zaken, werden afzonderlijke fondsen gesticht, die van den staat voorschotten genoten ten laste der kapitaalrekening (buitengewoon) en deze voorschotten terugbetaalden naarmate de dotaties uit de gewone staatsuitgaven (exploitatierekening) hen daartoe in staat stelden. Hier was dus reeds het commercieele beginsel grootendeels toegepast. De balanspost was hier echter niet het verkregen activum, maar het aan het fonds verleende voorschot; ten laste van de exploitatierekening werd geen afschrijving gebracht, doch dotatie aan het fonds, dat daardoor zijn schuld aan den staat geleidelijk afloste.

Hetzelfde kon eenvoudiger worden bereikt. En het tegenwoordige ontwerp beoogt dan ook, vrijwel in overeenstemming met de reeds sedert 1907 voor den aanleg der intercommunale en internationale telefonen gevolgde handelwijze, alle uitgaven, welke bij de naamlooze vennootschap als actiefmutaties worden beschouwd, te brengen ten laste der buitengewone (kapitaal)rekening en de afschrijvingen op de op deze wijze verkregen bezittingen op de gewone (exploitatie) rekening in uitgaaf en op de buitengewone rekening in ontvangst te brengen. Bij de aanschaffing toch heeft wel een uitgaaf, maar geen vermogensvermindering plaats; de afschrijving echter stelt de waarschijnlijkste waardevermindering voor en komt dus ten laste van de gewone rekening. De uitgaaf, hier geboekt, is echter fictief: er is niets uitgegeven, maar er is een waardevermindering geconstateerd, waarvoor gelden uit de gewone kas worden ingehouden, m.a.w., evenals bij afschrijvingen in particuliere bedrijven het geval is, er is vast kapitaal in vlottend overgegaan. Dit door die afschrijving ontstane vlottende kapitaal wordt, als alle vermeerderingen van vlottend kapitaal, onder de buitengewone ontvangsten opgenomen en doet dienst ter aanschaffing van nieuwe kapitaalgoederen of ter aflossing van schulden, beide uitgaven, welke op de buitengewone rekening thuis behooren, daar zij geen wijziging brengen in de grootte, maar alleen in de samenstelling van het staatsvermogen.

De minister becijfert, dat bij deze gewijzigde samenstelling der staatsrekening in 1913 ruim 8 miljoen gulden meer ten laste van den gewonen dienst zou zijn gebracht dan het geval was, waartegen natuurlijk de buitengewone rekening met eenzelfde bedrag ware ontlast. Dat wil dus zeggen, dat in dat jaar, en waarschijnlijk in tal van andere dienstjaren, belangrijke bedragen op het staatsvermogen zijn ingeteerd, tengevolge van de onmogelijkheid om na te gaan of zulks al of niet het geval was. Door een dergelijken achteruitgang in de rekening duidelijker te doen uitkomen zal men dien ook vanzelf voorkomen, want willens en wetens zal geen begrooting worden voorgesteld en goedgekeurd, die verarming van de gemeenschap tengevolge zou hebben.

Ook in andere opzichten brengt het ontwerp methoden der particuliere bedrijfshuishouding in het beheer der schatkist over. Zoo beoogt het de vorming van een pensioenfonds — thans worden de in elk jaar uitbetaalde pensioenen als een gewone op dat dienstjaar drukkende uitgaaf beschouwd —, het creëren van een reserve voor toekomstige verplichtingen — tengevolge van eventueele naasting van spoorwegen —, alsmede het fingeeren van een eigen assurantiebedrijf, hetwelk geacht wordt de eigen bezittingen en die van staatsbedrijven te verzekeren, ten einde de schaden over een reeks van dienstjaren te nivelleeren.

Opmerkelijk is het, dat voor deze „Assurantie Eigen Risico” geen afzonderlijk fonds wordt in het leven geroepen. De gefingeerde premies worden ten laste van de gewone rekening van ieder hoofdstuk der begrooting en ten bate der buitengewone rekening geboekt, de schaden, voor zoover zij niet geringer zijn dan f 5000, worden uit buitengewoon voldaan. Hoe-

veel de premies de schaden overtreffen of daarbij ten achter blijven blijkt dus eerst na tal van calculaties en in geen geval is uit de begrooting of rekening van een willekeurig jaar na te gaan, hoeveel de assurantie-reserve of het assurantiedeficit van vorige jaren bedraagt. Bovendien zullen de schaden worden bekostigd door buitengewone uitgaven ten laste van het hoofdstuk, waaronder de schade ressorteert, zoodat hier het eerste beginsel der verzekering: allen voor allen, schijnbaar niet tot uitdrukking komt. Door de stichting van een „papieren” assuratiefonds, dat de premien ontvangt en de schaden uitkeert, zooals het pensioenfonds voor de bijdragen van ambtenaren en departementen wordt gecrediteerd en met de uitbetaalde pensioenen belast, zou hieraan kunnen worden tegemoet gekomen.

Op één punt gaat het ontwerp zelfs verder dan bij de naamlooze vennootschap gebruikelijk is: de rente der staatsschuld wordt niet als tot dusverre in één bedrag onder hoofdstuk VIIA ten laste der gewone rekening gebracht — ook de N.V. kent doorgaans slechts één post interest op de winst- en verliesrekening —, maar ieder hoofdstuk wordt voortaan belast met de rente op de geïnvesteerde bedragen en slechts het meerder te betalen rentebedrag komt ten laste van hoofdstuk VIIA.

Daarentegen zijn er enkele punten, waar men de consequentie van de beginselen, welke aan de particuliere bedrijfshuishouding ten grondslag liggen, niet heeft aanvaard. Zoo worden niet alle kapitaalsuitgaven buiten de exploitatierekening gehouden, maar alleen die, welke ten minste f 5000 bedragen; zoo worden er geen reserves gevormd, noch algemeene, noch bijzondere voor te verwachten verliezen; zoo wordt er niet gerept van de mogelijkheid van extra afschrijving bij tegenvallende werken of bij veroudering; zoo wordt de opbrengst van verkochte bezittingen geheel als buitengewone ontvangst beschouwd, zonder op de gewone rekening het verschil tusschen opbrengst en „boekwaarde” te verrekenen.

Dat de minister in dit opzicht niet te ver wenscht te gaan lijkt ons volkomen juist. Bij de staatshuishouding mag niet het eene jaar voor het andere zorgen, maar moeten de exploitatielasten van ieder jaar door de dan aanwezige belastingbetalers worden voldaan. Bij inhouding van winst in de N.V. vindt de aandeelhouder compensatie in de vermeerdering van de intrinsieke waarde van zijn aandeel, welke zich allicht ook in den beurskoers zal afspiegelen. Maar belastingenschuldigheid is niet verhandelbaar en het kweken van reserves zou leiden tot belasting van vroegere geslachten ten bate der nakomelingschap. Dat men toevallige mee- of tegenvallers, zooals hierboven bedoeld, ook buiten de gewone rekening houdt, is eveneens verdedigbaar. Het mislukken van een werk behoort niet te komen ten laste van de belasting-schuldigen in het jaar, waarin het werk mislukt, want zij zijn niet verantwoordelijk voor een ongelukkig initiatief hunner voorgangers. En evenmin hebben zij voordeel te trekken uit winst bij verkoop van activa, die hun voorouders tegen zooveel lager prijs hadden verworven. Voor- en nadeelen kunnen bovendien elkander geleidelijk nivelleren.

Toch ware te overwegen, of in jaren van bijzonder gunstige conjunctuur, welke tot ruim vloeien der middelen leidt, niet eenige reserve op haar plaats zou zijn, om in tijden van depressie een dan nog des te zwaarder drukkende belastingverhooging te ontgaan. Waar bijzondere mee- en tegenvallers buiten de gewone rekening worden gehouden juist om te groote schokken te vermijden, daar lijkt ons een reserve ter nivelleering der belastingopbrengsten alleszins te verdedigen. Het „Fonds voor Stadsverbetering” der Gemeente Rotterdam, welk fonds ten slotte zoo'n nivelleerende functie heeft verricht, is voor zulk een reserve een sprekend argument.

P. P.

PARTIJEN IN ZAKE DE SURINAAMSCHEN BACOVEN, AAN HET WOORD.

„Op 9 Juli 1914 werden voor het laatst Surinaamsche bacoven in Nederland aangevoerd, zij zouden ook niet meer elders hun weg vinden, de bacovenverschepingen behoorden tot het verleden”, vindt men in het bericht „De Surinaamsche Bacoven in Nederland”, op pagina 681, gezegd. Men zou de aanlegenschap nu verder aan de vergetelheid kunnen prijs geven, ware het niet, dat de betrokkenen zelf kenbaar hadden gemaakt, dat het bacovenbedrijf voor hen niet voor altijd heeft afgedaan en dat wanneer eenmaal de nu geldende omstandigheden zich gewijzigd hebben, zij tot nieuwe overwegingen geneigd zijn.

Wijziging der omstandigheden, dat is het eerste beding, immers de schoone plannen tot afvoer der Surinaamsche bacoven naar Nederland zouden, ware het tot uitvoering gekomen, door den sedert uitgebroken oorlog, vele moeilijkheden tegenover zich hebben gevonden. Wellicht ware een volkomen reorganisatie van de voorgestelde ontwikkeling noodig geweest, wellicht ware de zoo goed bedoelde opzet volkomen in het honderd gelopen, edoch, dat zou door „overmacht” gekomen zijn; niemand zal zich dan ook ter motiveering van zijne gedraging in de zaak, die hier ter sprake is, op den sedert uitgebroken oorlog kunnen beroepen. De bezwaren, die de wijziging der omstandigheden met zich mee zou hebben gebracht, kunnen inderdaad niet ontveinsd worden. De bacoven, die de „Imataka” in Rotterdam aanbracht, gingen door betere prijzen gelokt naar Duitschland en zelfs tot in Oostenrijk. Nederland bood alleen maar geld voor de inferieure bossen. Op dezen voet aanvoer en distributie der vruchten heden ten dage voort te zetten ware natuurlijk uitgesloten geweest. Moeilijkheden en decepties hebben, door het afketsen der plannen, ten deze niet kunnen gelden; wat hebben belanghebbenden alsnog voor de toekomst laten hooren?

De planters publiceerden aldaar hunne verwachtingen voor later. De Minister van Koloniën liet zich in de vergadering der Tweede Kamer van 17 Dec. 1914 ontstemd uit over de planters, die zijn voorstellen niet hadden willen aannemen. De „Vereeniging voor den Grooten Landbouw” in Suriname achtte zich toen geroepen d.d. 6 Juli 1915 een adres van rechtvaardiging te richten tot den Minister. Het adres besluit met de mededeeling, dat zoodra in den oorlogstoestand verbetering zal zijn gekomen, de planters opnieuw ernstige pogingen zullen aanwenden om te toonen, dat zij het belang van een bacovencultuur voor export volstrekt niet onderschatten. Zij meenen echter dat, om tot een met voordeel uitgeoefend bedrijf te komen, het noodzakelijk zal zijn van den aanvang af een tiendaagschen verscheplingsdienst in te stellen. Van de zijde der planters dus reeds plannen voor de toekomst en leest men de verhandeling in „de West” van 28 Juli 1916, naar aanleiding van het meergenoemde opstel in het „Tijdschrift voor Economische Geographie”, dan spreekt ook daaruit de opvatting, dat het bacovenbedrijf niet voor goed heeft afgedaan.

Het is bekend, dat de Rotterdamsche combinatie, die destijds het kloek initiatief nam voorstellen te doen voor verscheping der Surinaamsche bacoven naar Nederland, nadat de plannen waren afgesprongen, in een voor planters bestemd schrijven tot uitdrukking bracht, dat zij geneigd is zijner tijd onderhandelingen te heropenen met eene voldoende sterke corporatie van planters. Maar ook voor de Rotterdamsche firma's, Van Nievelt Goudriaan & Co. en Wambersie & Zoon, zal er gedurende den oorlog wel niet veel te beginnen zijn.

Schrijver dezes had het voorrecht, van een der voor- aanstaande mannen uit de Rotterdamsche scheepvaartwereld, enkele algemeene opmerkingen te verne-

men, die z.i. voor eene hervatting van het bacovenbedrijf zouden gelden. Een noemenswaardige bacoven-cultuur zeide hij, bestaat er niet meer in de kolonie, er zou dus weer van meet af aan begonnen moeten worden, maar dan zal het noodig zijn, wil men van succes verzekerd wezen, alles in één hand te nemen: aanplant, verscheping en afzet; geen los van elkaar staande partijen, de een wil zijn risico's dan op de andere dekken en gevolg is onmogelijke condities voor allen. Trouwens wie zich thans in het bacovenbedrijf steekt zal sterk moeten staan, de risico's zijn groot, verschepingsmateriaal met de vereischte koelinrichtingen bestaat in Nederland niet en zou evenmin te charteren zijn, men zal dus zelf moeten bouwen, maar gaat men in tijds bouwen, dan blijft het de vraag of de invoering van de cultuur in die mate gelukt, dat de schepen op voldoende lading kunnen rekenen. Zou men willen wachten met den bouw van het zeer kostbare materiaal, totdat de cultuur levensvatbaarheid getoond heeft, dan ontbrake in de kritieke aanvangsperiode de gelegenheid tot afzet. Dit probleem zal nog veel hoofdbreken kosten.

Mijn zegsman betreurde het, dat in de werkcommissie van het Studie-syndicaat, dat over de mogelijkheden voor Suriname bericht zal uitbrengen, niet iemand zitting had gekregen, speciaal bekend met de bacovencultuur. Alvorens men nadere meeningen aangaande het bacovenbedrijf verkondigt, meende mijn zegsman, zal het rapport van de commissie dienen te worden afgewacht.

En dit zei ook Gouverneur Staal, die mij met bijzondere welwillendheid een onderhoud toestond over het onderwerp, dat hier in behandeling is. De opwekking tot de vorming van het studie-syndicaat was zijn *geste*, nu, meende Z.E., moest zij zich weer terugtrekken en de uitvoering aan de mannen van de praktijk overlaten. De heer Staal zou aan de cultuur, die nu eens op gróotsche wijze in Suriname moet aangevangen worden, nog geen naam willen geven, bacoven of iets anders, het studie-syndicaat moet het zeggen, maar wát begonnen wordt, moet krachtig aangepakt, geen probeersels meer, doch afsturen op een bewust doel. Bedrijven als de bacovencultuur van gouvernementswege, onder het contract met de „United Fruit Company”, wenschte de nieuwbenoemde Gouverneur niet terug te zien. De geschiedenis had geleerd, dat daarmee niet de juiste oplossing gegeven was. Bestudeering van Suriname en zijn verleden van den practischen kant, ergo door menschen uit het volle bedrijfsleven, wier voorstellen gebaseerd zullen zijn op het uitzicht van een batig saldo, moet nu aan de orde zijn. Grondige overweging van het verleden, van de misslagen die toen gemaakt zijn, want de leeringen die daaruit kunnen getrokken worden vormen aanwijzingen voor de toekomst. Wellicht, dat de bijna 3 miljoen gulden die de bacovencultuur gekost heeft en de zooveel meer miljoenen die aan de geheele kolonie ten koste gelegd werden, dan nog niet geheel nutteloos zijn uitgegeven.

Aldus Gouverneur Staal, de beteekenis van de studiën waartoe Z.E. heeft opgewekt kunnen niet ontkend worden, men vergunne mij te besluiten met een woord van Bilderdijk: „In 't verleden ligt het Heden, in het Nu, wat worden zal.”

G. E. H.

DE BELANGENGEMEENSCHAP ONZER GROOTE SPOORWEGMAATSCHAPPIJEN.

Een medewerker schrijft in aansluiting aan zijn bericht in het vorig nummer:

Groote voordeelen zijn van de thans beoogde concentratie uit den aard der zaak in de eerste plaats voor het spoorwegbedrijf te wachten.

Het publiek zal daarbij vermoedelijk eerst op den duur en indirect baat vinden, n.l. in zooverre een financieel krachtig, goed geoutilleerd en rationeel

uitgeoefend spoorwegbedrijf, dat ruime reis-, transport-, los- en laadgelegenheden kan bieden en snelheid en stiptheid in het goederen- en reizigers-vervoer met alle, veelal zeer kostbare middelen, kan bevorderen, voor het publiek, voor den handel nut afwerpt. Dat de directe baat niet van zooveel beteekenis zal zijn, is mede een gevolg daarvan, dat allengs van de beide bovengenoemde hoofdbeginselen der regeling van 1890, de concentratie de overhand heeft verkregen en de uitwassen der concurrentie grootendeels zijn afgestorven.

Zoo bijv. op het punt der reizigerstarieven, waar met de bekende herziening van 1911 de concurrentie en daarmee gepaard gaande onbestendigheid en stelselloosheid, vrijwel geheel heeft plaats gemaakt voor concentratie en eenheid, een ruil, die niet alleen den spoorweg-maatschappijen is ten goede gekomen, maar ook door het publiek is gewaardeerd, getuige de weinige klachten waartoe die herziening, welke toch zoovele gunstige speciale tarieven deed verdwijnen en op vele punten eene verhooging van vrachtprijzen meebracht, heeft geleid. Toch vallen ook hier wel concurrentie-anomalieën op te ruimen; ik denk bijv. aan de weigering van H. S. om belangrijke relaties in het Noordduitsch-Nederlandsch verkeer als die met Den Haag ook via Gouda te tarifieren, waardoor zij trachtte de reizigers op hare route via Amsterdam te houden en hen, die zich het overstappen te Amersfoort ter wille van ruim een half uur tijd-winst wenschten te getroosten, dupeerde.

Op 't gebied der goederentarieven heeft de regeling van 1890 reeds dadelijk, althans ten aanzien van vervoers-voorwaarden en eenheidsprijzen, de zoo gewenschte uniformiteit gebracht, en wat de afstands-berekening betreft, in de concurrentie-relaties, d.w.z. die stationsverbindingen, welke door S.S. en H.S. elk in eigen verkeer kunnen worden bediend, bepaalt de kortste route den tariefafstand, hetgeen ook bij den nieuwen toestand uiteraard zoo zal blijven; wat de terugwerking dezer concurrentie-afstanden op de voorgelegen stations aangaat, daarbij zijn reeds sedert 1908 ¹⁾ de lijnen der beide maatschappijen als één net beschouwd, daar toenmaals werd overeengekomen om de afstanden der op de langere route vóór het concurrentie-station gelegen stations via het concurrentie-station (en dus over de lijnen der andere maatschappij) te berekenen, zoodat ook hierin geen wijziging is te verwachten.

Wel ware wijziging rationaal van de berekening der z.g.n. binnenlandsch-rechtstreeksche afstanden, waarvoor thans niet de kortste route, maar de langere locale afstand de maatstaf vormt ¹⁾, tengevolge waarvan bijv. voor den afstand Den Haag—Breda niet de werkelijke afstand, zijnde 75 K.M., doch 95 K.M. in rekening wordt gebracht; de opheffing van deze abnormale tarifiering, die in den nieuwen toestand, nu het vervoer in werkelijkheid ook in de meeste gevallen wel over de kortere rechtstreeksche route zal geschieden, misplaatst is, zou belangrijke verlaging van vele vrachtprijzen ten gevolge hebben.

Op het punt der dienstregeling zal vermoedelijk de nieuwe toestand wel het eerst en meest merkbaar zijn, hoewel ook hier de samenwerking der spoorweg-maatschappijen minder te wenschen overlaat dan veelal wordt aangenomen.

Het sleepen van de reizigers van Amsterdam naar Groningen over het tijdroovende station Utrecht en het niet-stoppen van die treinen te Amersfoort om het publiek te beletten, van de kortere route via dat station gebruik te maken, zal vermoedelijk wel tot het verleden behooren; eene verbetering in de verbinding van het Gooi met het Zuiden, van Utrecht met

¹⁾ Voor verdere bijzonderheden vergelijkte men het Verslag der bij K.B. van 8 Sept. 1908 ingestelde Staatscommissie (blz. 12 en 13) aangezien het bestek van dit tijdschrift niet gedooft verder op deze tarief-technische kwestie in te gaan.

de Betuwelijn en dergelijke verbindingen, waarbij de noodige samenwerking ontbrak, mag worden verwacht; wellicht ook in de slechte verbinding van Utrecht met belangrijke plaatsen als Delft en Dordrecht, hoewel hierbij gebreken in den aanleg van ons spoorwegnet tegenwerken, welker wegneming nog wel eenigen tijd zal vorderen; hier en daar zal men wellicht eene doorgaande verbinding verkrijgen, waar thans moet worden overgestapt; doch overigens zijn ook de voordeelen, welke voor het personenverkeer van de belangengemeenschap mogen worden verwacht, meer te zoeken bij de indirecte. M.a.w. tengevolge van den gunstigen invloed, welchen ik voor de spoorwegfinanciën van de beoogde concentratie verwacht, zullen de spoorwegmaatschappijen, bovendien door het wegvallen der concurrentie meer onbevangen in haar oordeel omtrent hetgeen ook buiten de vroegere concurrentiesfeer in het belang van het reizigersverkeer noodig is, beter in staat zijn, bij wijze van proef niet-directe rendeerende treinen in te leggen en in het algemeen meer aandacht te wijden aan het lokaal verkeer, hetgeen vooral op vele S.S.-lijnen tot dusverre zeer stiefmoederlijk werd behandeld, terwijl zij voort ten behoeve van de regelmatigheid van den treinenloop, welke grootendeels tengevolge van de bekrompenheid van vele stations en van enkelsporige baanvakken hier te lande zoo veel te wenschen laat, krachtig en onbelemmerd door concurrentie-bijzooommerken, de oplossing van de vele reeds zoo lang hangende stationspuzzles (Amsterdam, Utrecht, Arnhem, Rotterdam) kunnen aanvatten en voortgaan met de voor een stipte dienstuitvoering zoo uiterst gewichtige spoorverdubbeling, welke echter vooral waar het geldt de talrijke enkelsporige rivierovergangen, groote geldelijke offers zal vorderen.

Is nu inderdaad die hooggespannen verwachting van de concentratie gerechtvaardigd?

Het bevestigend antwoord dat ik hierop meen te mogen geven zij in een volgend nummer gemotiveerd, waarbij dan tevens enkele woorden zijn te wijden aan de schaduwzijde, welke ook bij de onderhavige regeling niet ontbreekt.

DE ECONOMISCHE ONTWIKKELING DER GASBEDRIJVEN.

Bespraken we in ons vorig artikel de oorzaken, waardoor de gasbedrijven in 1914 en 1915, niettegenstaande de hoogere kolenprijzen, toch nog winst konden behalen, we kwamen daarbij tevens tot de slotsom, dat de compenseerende factoren, die tot dit resultaat meewerkten, voor de toekomst niet meer voldoende zouden zijn om dit doel te bereiken. Zoo zien we dan ook, dat de ramingen, die voor 1917 gemaakt zijn, tot heel wat ongunstiger cijfers voeren. En het is dan ook niet te verwonderen, dat men over de wenschelijkheid van een verhooging der gasprijzen gaat denken.

De groote factor hierbij is de prijs der steenkolen. Deze bedroeg voor Rotterdam in 1914 f 9,32 per ton, in 1915 f 10,56. In de begroting voor 1917 heeft men daarentegen als basis aangenomen f 17,50 en velen zijn van meening, dat zelfs dit bedrag veel te laag is, wat men, gezien de thans heerschende prijzen, wel als juist kan aannemen.

Deze prijsverhoogingen brengen mede, dat b.v. voor Rotterdam de totale meerdere kosten voor kolen enz. voor 1917 zijn geraamd op plm. f 600.000 boven het vorig jaar, voor Den Haag bedraagt dit verschil zelfs meer dan 1 miljoen. Een verandering ten gunste is hier niet te verwachten.

Ons land is n.l. op dit punt geheel van Engeland en Duitsland afhankelijk. Proeven, die met de tegenwoordig geproduceerde Hollandsche kolen zijn gedaan, hebben niet tot goede resultaten geleid: men kan ze slechts in een zeer klein percentage bij de uitheemsche gaskolen bijmengen zonder aan de kwa-

liteit van het gas afbreuk te doen. Deze kolen zijn dan ook geen eigenlijke gaskolen; de productie dezer soort wordt eerst over eenige jaren tegemoet gezien, en het spreekt vanzelf, dat de hoeveelheid, die men zal kunnen produceeren, slechts een klein deel van de Nederlandsche behoefte aan gaskolen zal kunnen dekken. Hiervan is dus voorloopig nog geen gunstige invloed te verwachten.

In dit verband mag hier ook wel eens gewezen worden op de verlenging van het Rijnsch-Westfaalsche kolensyndicaat, welke onlangs een feit is geworden en waarbij ook die mijnen, die tot nu toe buiten het syndicaat stonden, er bij zijn toegetreden, zoodat thans een monopolie is ontstaan, welke gebeurtenis op de prijzen voor Holland zeker niet gunstig zal werken.

Deze ongunstige stand der steenkolenmarkt is oorzaak, dat de gasfabrieken voor 1917 belangrijk ongunstiger eindcijfers geraamd hebben dan normaal. Vele komen tot nadeelige saldi, waarbij dan echter vaak onder de uitgaven een post als „buisenbelasting” voorkomt, die een retributie aan de gemeente betreft als huur voor het gebruik van den grond tot het leggen der buizen. Dit is dus ook een uitkeering aan de gemeentekas, maar in eenigszins verdoezelden vorm. Wanneer men bedenkt, dat deze belasting b.v. in Rotterdam omstreeks f 900.000, in Den Haag ongeveer f 750.000 bedraagt, dan zal men erkennen, dat een dergelijke som bij de beschouwing van een nadeelig saldo wel een woordje mag meespreken, temeer daar zulke groote sommen door de andere gemeentebedrijven voor ditzelfde doel niet, althans slechts tot veel geringer bedragen worden uitgekeerd. Bij een geraamd nadeelig saldo voor Den Haag van plm. f 576.000 blijft er dan weliswaar geen groote uitkeering aan de gemeentekas meer over, maar men kan dan toch, gezien de abnormale verhoudingen voor dit jaar, niet dadelijk van een verlies spreken, dat voorziening eischt, doch hoogstens van winstderving.

Bij het zien van zulk een nadeelig saldobedrag toch, gaan dadelijk stemmen op tot verhooging van den gasprijns, waartoe men in vele kleinere gemeenten al in het begin van den oorlog is overgegaan. Hieraan echter zijn, speciaal voor de grotere gemeenten, groote bezwaren verbonden. Men richtte slechts het oog op de elektrische bedrijven. Deze trekken steeds meer verbruikers tot zich, en vooral het munt-electriciteits-systeem, waarbij de aanleg door de gemeente wordt bekostigd, draagt daar zeer toe bij, zooals de resultaten te Amsterdam doen zien. Wanneer men nu den gasprijns gaat verhoogen, dan zal ongetwijfeld een groot aantal gasverbruikers naar dit systeem overgaan, dat hun vele voordeelen biedt en waartoe de overgang hun door den aanleg van gemeentewege buitengewoon vergemakkelijkt wordt. Nu spreekt het vanzelf, dat men de normale ontwikkeling hiervan, waarbij het publiek de verlichtingsmiddelen kiest, die hem alles te zamen het beste convenieeren, niet mag tegengaan, ja, dat men zelfs hierdoor ten nadeele der gemeenschap zou werken. Wanneer men echter op 't oogenblik, onder den indruk der hoge kolenprijzen, den gasprijns gaat verhoogen en zoo aan de elektrische verlichting een voorsprong geeft, dan ligt de zaak anders. Men drijft dan tot een groote uitbreiding van de elektrische installaties, waarin veel kapitaal moet worden vastgelegd, en zal eerlang ook tot uitbreiding der centrales moeten overgaan, maar daartegenover vermindert men het gasverbruik en maakt een deel van het in de gasfabrieken belegde kapitaal improductief. Deze laatste zullen hierdoor noodzakelijkerwijze nog nadeliger gaan werken, en een groot deel der verhoogde opbrengst zal daardoor worden te niet gedaan. Het komt ons dus voor, dat men in de bestaande buitengewone omstandigheden om economische redenen niet tot verhooging van den gasprijns mag overgaan, zonder ook de overeenkomstige elec-

tricitestarieven te verhoogen. Ook al zou men zulk een maatregel als tijdelijk willen beschouwen, dan nog zou men voor de gasfabrieken een groot aantal verbruikers verloren doen gaan, die ze later niet zouden terugkrijgen. Weliswaar is de toestand der elektrische bedrijven gunstig en is een tariefverhooging voor hen geen vereischte, doch men moet hier de lichttarieven in hun onderling verband beschouwen, niet elk voor zich alleen.

Een verhooging van gasprijzen, zonder overeenkomstige maatregelen bij het electriciteitstarief, zou dan ook naar onze meening een economisch verlies opleveren. En wanneer men in aanmerking neemt, dat de gasfabrieken door laaghouden van den prijs der cokes, door de besproken retributiën enz. in bedekten vorm ook medewerken ten bate van het algemeen belang, dan is ook de vraag gerechtvaardigd, of in absoluten zin stijging van gasprijzen gewettigd is. Men late zich hierbij niet door een — laten wij hopen tijdelijke — winstderving tot stappen verleiden, die de belangrijke gasbedrijven van den wal in den sloot zouden helpen.

I. H.
De Economist

**BESCHOUWINGEN VAN BUITENLANDERS
OVER DE ECONOMISCHE CONFERENTIE
TE PARIJS.**

Het behoeft geene verwondering te wekken, dat de besluiten, genomen op de economische conferentie te Parijs, gevolgd door de Centrale Mogendheden als bij de Geallieerden de pennen in beweging hebben gebracht.

In de Neue Rundschau behandelt de econoom Franz Eulenburg het onderwerp. Hij ziet voor Duitschland geen heil in eene nauwe aansluiting met Oostenrijk-Hongarije; Duitschland neemt daar toch reeds een eerste plaats in en de koopkracht van het Oostenrijksch-Hongaarsche volk zal uit den aard der zaak na den oorlog er niet op verbeterd zijn. Daarentegen heeft hij alle verwachting dat, dank zij zijne geographische ligging, Duitschland's handel met de omliggende staten van het vasteland weinig zal te lijden hebben. Vóór den oorlog had Duitschland $\frac{1}{2}$ van den invoer en $\frac{3}{4}$ van den uitvoer der omliggende landen. Engeland had den zee- en tusschenhandel en zoo vulden beide landen elkander eenigermate aan. De schrijver ziet de grootste toekomst in den handel met Rusland, dat Duitschland noodig heeft als afzetgebied voor zijne granen en daartegen de Deutsche producten zal moeten ontvangen, zoolang althans de natuurlijke hulpbronnen van het land niet in voldoende mate zijn ontwikkeld om de buitenlandsche industriële artikelen te kunnen missen. Er is volgens hem geen land, dat daar kan concurreren. Indien Italië de grenzen sluit voor de Deutsche producten, zal er niemand in staat zijn deze te leveren; Engeland is er bijvoorbeeld volstrekt niet op ingericht. De handel met de neutrale staten zal wel dezelfde blijven en zelfs Frankrijk zal Duitschland behoeven voor den afzet van zijne landbouwproducten en mode-artikelen, terwijl het de Deutsche steenkool en verscheidene fabrikaten onmogelijk ontberen kan. Van de opening van het Oriënt verwacht hij niet veel en de meening van hen, die heil zien in een directe verbinding over land van Hamburg met Bagdad wordt door hem onzinnig genoemd, daar deze verbinding over land in vredetijd veel te kostbaar is. Wat den overzeeschen handel betreft, meent hij, dat en Canada en Zuid-Amerika een nagenoeg ongelimiteerd veld opleveren, waar voor alle belanghebbenden ruimte is. De vele bankconnectiën met Zuid-Amerika schenken Duitschland daar eene bevoorrechte positie. Merkwaardigerwijze gewaagt hij niet van China.

Leo Lanczy, president van de Pester Ungarischer Commerzialbank, bespreekt de aangelegenheid in een Hongaarsch tijdschrift en komt tot de conclusie, dat de uitsluiting der Centrale Mogendheden niet veel

om het lijf heeft. Eenigszins in strijd hiermede is de opvatting van Ballin, die erkend heeft, dat de Deutsche industrie er zich op voorbereiden moest, enkele grondstoffen, welke zij uit de Engelsche Koloniën betrok, in de toekomst te moeten derven, daar deze koloniën met het moederland zijn overeengekomen, den export naar Duitschland in den vervolge te verbieden en maatregelen te nemen, dat deze verwerkt konden worden in een der Entente Staten.

Yves Guyot, de bekende Fransche econoom, heeft eveneens zijn oordeel gepubliceerd. Bij het lezen daarvan houde men in het oog, dat de Engelsche nationalist aan het woord is, die niets minder wil dan een terugbrengen van Duitschland tot de afzonderlijke staatjes van vóór 1871, nadat hij er verschillende deelen heeft afgenomen om deze aan Frankrijk en Rusland te geven. Guyot komt eveneens tot de conclusie, dat de gesmede plannen niet voor uitvoering vatbaar zijn. Na twijfel te hebben uitgesproken of Duitschland direct na het sluiten van den vrede in staat zal wezen de wereld met zijne fabrikaten te overstroomden, onderwerpt hij de in- en uitvoercijfers van Engeland en Frankrijk van en naar Duitschland aan een onderzoek en wijst er op, dat Engeland een nieuw débouché zou moeten vinden voor zijne £ 40 miljoen aan Britsche producten, welke op het oogenblik naar Duitschland gaan, indien het den handel met dit land wil stopzetten. Het circa dubbele bedrag, dat uit Duitschland wordt ingevoerd, kan Engeland evenmin deelen. De geschied tengevolge van het dumping-systeem, en het is voorgekomen, dat voor Hamburgsche reekening schepen te Belfast werden gebouwd met plaatijzer gekocht in Duitschland. Ook de machines en werktuigen, welke Engeland uit Duitschland invoert, worden uit eigenbelang gekocht, terwijl wat kleurstoffen betreft het nog zeer te bezien staat of het Engelsche Gouvernement er in slagen zal, eene verfstofindustrie in het leven te roepen, welke aan de nijverheid even goede en goedkope producten kan afleveren als Duitschland thans vermag. Volgens Guyot is het onaannemelijk dat, indien Engeland breekt met het vrijhandelstelsel, niet een algemeen beschermend tarief zal worden ingevoerd, dat, zij het al in mindere mate, ook op den bondgenoot zal drukken. Ook Frankrijk, dat in 1913 meer uit Duitschland invoerde dan het daarheen zond, kan de Deutsche steenkool, machinerieën, werktuigen en graanproducten bezwaarlijk missen en de verklaring in 1820 door de „merchants of the city of London” na de continentale blokkade afgelegd, dat de regel „op de laagste markt koopen en op de hoogste markt verkoopen, waardoor de zaken van elken koopman individueel beheerscht worden, ook voor de geheele natie geldt”, is volgens Guyot nog steeds van kracht.

In de October-aflevering van The Bankers' Magazine toont R. Benham in een te veel cijfers gedocumenteerd artikel aan, dat groote moeilijkheden zouden ontstaan bij eene strenge doorvoering der besluiten, op de conferentie te Parijs genomen. In het bijzonder vestigt hij de aandacht op de omstandigheid, dat de uitsluiting van de Centrale Mogendheden door de verschillende Geallieerde landen zeer ongelijkmatig zou werken.

Onderstaande tabel is te dezen opzichte zeer leerrijk:

	Geheele Buitenlandsche handel in 1912.	Hiervan met de Centrale Mogendheden.	Procentage.
Japan	£ 114.597.000	£ 8.207.000	7,1
Engeland	„ 1.343.602.000	„ 121.732.000	9,0
Frankrijk	„ 764.700.000	„ 80.000.000	11,5
Italië	„ 257.240.000	„ 60.683.000	23,5
België	„ 356.379.000	„ 74.178.000	28,1
Rusland	„ 316.408.000	„ 114.150.000	36,0
Servië	„ 7.613.000	„ 5.800.000	76,3
	£ 3.160.539.000	£ 464.750.000	14,7

Servië en Rusland kunnen zeer bezwaarlijk hunne handelsbetrekkingen met de Centralen afbreken. Speciaal eerstgenoemd land, dat bijkans geheel door vijanden omringd is, zal zich niet economisch van hen kunnen losmaken. Bij Rusland speelt de ligging der productiegebieden eene zeer belangrijke rol. De industrie in Polen kan bijvoorbeeld hare producten niet anders dan over Duitschland uitvoeren.

Ten aanzien van Engeland en Frankrijk moet men voorts in aanmerking nemen, dat, al is ook het percentage vrij klein, de handel met Duitschland, in cijfers uitgedrukt, toch zeer groot is, en moeilijk langs andere banen geleid zal kunnen worden.

Wij zien dus, dat in de vier belangrijkste der oorlogvoerende landen eene vrijwel gelijke opvatting ten aanzien van de gevolgen der economische conferentie te Parijs gehuldigd wordt, en dat, al zullen ongetwijfeld sentiments-overwegingen in de eerste jaren na den oorlog in sterkere mate meespreken dan vroeger het geval was, toch vermoedelijk voor het grootste gedeelte de handel de oude wegen zal blijven volgen.

Het ware toch ook al te dwaas, indien de 822 miljoen menschen, welke het zielental vormen van de Entente-Mogendheden met hare Koloniën, in het geheel geen zaken zouden doen met de 166 miljoen inwoners van de landen der Centralen.

INDEX-CIJFERS.

Het totaalcijfer van The Economist, en eveneens bijna alle groeppijfers, toont wederom een nieuw record: het verhoudingsgetal steeg van 201,0 tot 208,7 en deed dus een sprong omhoog, zooals maar enkele malen tevoren is voorgekomen.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Grondstoffen textiel-industrie.	Delfstoffen.	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) . .	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April „	560	350 1/2	626 1/2	493	567	2597	118,0
1 Juli „	565 1/2	345	616	471 1/2	551	2549	115,9
Einde Juli „	579	352	616 1/2	464 1/2	553	2565	116,6
„ Aug. „	641	369	626	474	588	2698	122,6
„ Sept. „	646	405	611 1/2	472 1/2	645	2780	126,4
„ Oct. „	656 1/2	400 1/2	560	458	657	2732	124,2
„ Nov. „	683	407 1/2	512	473	684 1/2	2760	125,5
„ Dec. „	714	414 1/2	509	476	686 1/2	2800	127,3
„ Jan. 1915	786	413	535	521	748	3003	136,5
„ Febr. „	845	411	552 1/2	561 1/2	761	3131	142,3
„ Mrt. „	840	427	597	644	797	3305	150,2
„ April „	847	439 1/2	594 1/2	630	816	3327	151,2
„ Mei „	893	437	583	600	814	3327	151,2
„ Juni „	818	428	601	624	779	3250	147,7
„ Juli „	838 1/2	440 1/2	603	625	774	3281	149,1
„ Aug. „	841	438 1/2	628	610 1/2	778	3296	149,8
„ Sept. „	809 1/2	470 1/2	667	619 1/2	769 1/2	3336	151,6
„ Oct. „	834	443 1/2	681	631 1/2	781	3371	153,2
„ Nov. „	871 1/2	444	691	667 1/2	826	3500	159,1
„ Dec. „	897	446	731	711 1/2	848 1/2	3634	165,1
„ Jan. 1916	946 1/2	465	782 1/2	761 1/2	884 1/2	3840	174,5
„ Febr. „	983	520 1/2	805 1/2	801 1/2	897 1/2	4008	182,2
„ Mrt. „	949 1/2	503	796 1/2	851	913	4013	182,4
„ April „	970 1/2	511	794 1/2	895	1019	4190	190,5
„ Mei „	1024	529	805	942	1019	4319	196,3
„ Juni „	989	520	794	895	1015	4213	191,5
„ Juli „	961	525	797	881	1040	4204	191,1
„ Aug. „	999 1/2	531 1/2	882	873	1086	4372	198,7
„ Sept. „	1018	536 1/2	937	858 1/2	1073	4423	201,0
„ Oct. „	1124 1/2	543	990 1/2	850 1/2	1087 1/2	4596	208,7

Wat de verschillende groepen betreft, de tweede, vierde en vijfde toonen geen belangrijke verhoogingen. De weefstoffen gingen aanzienlijk vooruit, maar voor het grootste deel komt de stijging van het totaalcijfer voor rekening van de meest noodzakelijke voedingsmiddelen.

De prijsstijging van tarwe is wel het allergrootst, vooral die van buitenlandsche tarwe. Terwijl „home-grown wheat” slechts enkele shillings hooger noteert dan eind September, steeg Northern Manitoba No. 1 van 69 sh. tot 84 sh. De oorzaken van deze reusachtige prijsstijging, die tezamen met andere verschijnselen de Engelsche Regeering aanleiding heeft gegeven, den tarwe-aanvoer geheel in handen te nemen, zijn in onze wekelijksche overzichten van de graanmarkten uitvoerig besproken; wij verwijzen daarvoor speciaal naar onze nummers van 18 en 25 October (blz. 672 en 688).

In dezelfde groep zijn ook aardappelen aanzienlijk duurder, tengevolge van een tegenvallenden oogst, die bovendien door het gebrek aan arbeidskrachten nog later dan andere jaren beschikbaar komt. Voorts zijn ook de prijzen van schapevleesch, meel, gerst en haver hooger dan zij eind September waren.

De lichte stijging van het cijfer der tweede groep komt voor rekening van de boter- en de theeprijzen, die iets omhoog zijn gegaan.

Van weefstoffen is katoen wederom belangrijk duurder geworden: middling Amerikaansche liep van 9,51 d. op tot 11,03 d., een rijzing van ruim 15 pCt. Ook hieromtrent hebben onze wekelijksche marktberichten geregeld het noodige vermeld. Ook jute is iets hooger, wol vrijwel onveranderd.

De delfstoffengroep is de eenige, die een lager eindcijfer vertoont, toe te schrijven aan de daling der kolnprijzen, als gevolg van gebrek aan scheepsruimte. Van de metalen zijn koper en tin iets in prijs vooruitgegaan.

Eenige rijzing voor rubber, olie, oliezaden en talk veroorzaakte een lichten vooruitgang van het totaalcijfer der laatste groep.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Uitvoerverboden. Bij Kon. besluit van 31 October is ingetrokken de tijdelijke opheffing van het verbod tot uitvoer van *peenzaad*, toegestaan bij K.B. van 24 Februari j.l.

Peulvruchten. De slechte oogstuitkomsten in Amerika, de ongunstige vooruitzichten van den graanoogst in verschillende andere overzeesche landen, en de minder goede resultaten van den oogst hier te lande maken het noodzakelijk, van die artikelen, welke zich daartoe leenen, zooveel mogelijk voorraden te vormen. In verband hiermede zijn de beschikkingen, welke betrekking hebben op den uitvoer van peulvruchten, ingetrokken; de uitvoer hiervan is daarmede geheel stop gezet.

Ten einde te kunnen beschikken over de peulvruchten, voor de distributie benodigd, worden die, welke nog in de veemen te Amsterdam zijn gedeponeerd, door de regeering overgenomen en worden houders van diverse soorten erwten en stamboonen, ter vermijding van de bezwaren aan inbeslagneming verboden, uitgenoodigd, aanbiedingen voor levering van deze peulvruchten in te zenden aan den Directeur van het Rijks Centraal Administratiekantoor voor de distributie van levensmiddelen te 's-Gravenhage.

Mochten op deze wijze te weinig erwten en stamboonen voor *menschelijk voedsel* ter beschikking der regeering komen, dan zal tot inbezitneming moeten worden overgegaan.

Aangezien het in het belang der veevoeding noodzakelijk is gebleken, dat het rijk ook de beschikking verkrijgt over die soorten boonen, welke voor *veevoeder* gebruikt kunnen worden, heeft de Minister den burgemeesters verzocht, zoo spoedig mogelijk over te gaan tot den aankoop van alle in de gemeente geteelde paardenboonen, wierboonen, schapeboonen, dui-veboonen en Waalsche of tuinboonen (enkele tuinboon-

soorten uitgezonderd). Deze boonsoorten zullen in de distributie van veevoeder worden opgenomen. De door burgemeesters te besteden prijs is bepaald op f 17 per 100 K.G. voor goede kwaliteit. Aan landbouwers, die gewoon waren eigen verbouwdé boonen voor veevoeding te gebruiken, kan daartoe een deel van hun oogst worden gelaten.

MAANDCIJFERS.

INKLARINGEN OP AMSTERDAM.

Landen van herkomst.	October 1916:		October 1915.	
	Aantal schepen.	Tonnen netto.	Aantal schepen.	Tonnen netto.
Engeland.....	47	33.621	51	39.792
Rusland (Witte Zee) ..	1	2.385	—	—
Zweden	23	9.811	21	14.997
Noorwegen	5	2.436		
Denemarken	1	655	4	4.903
Frankrijk	—	—	2	955
Portugal	3	2.658	14	11.429
Spanje	3	3.168		
Italië	—	—	3	6.760
Griekenland	1	1.244	3	4.124
Ned.-Indië	3	15.230	5	23.466
Philippijnen	1	2.038	—	—
Noord-Amerika	5	9.567	6	13.514
Zuid-Amerika (Oostkust)	7	18.326	13	42.013
West-Indische eilanden ..	2	3.855	2	3.217
Nederlandsche havens ..	11	13.281	11	12.635
Totaal handelsschepen	113	118.255	135	177.805
Visschersvaartuigen	32	3.349	25	2.322
Totaal.....	145	121.604	160	180.127

Onderscheiding der handelsschepen naar de nationaliteit:

October 1916.	Aantal schepen.	Tonnen netto.	Percentage van de totale tonnenmaat.
Nederlandsche	87	96.376	81,5
Britsche	7	5.257	4,5
Zweedsche	10	6.177	5,2
Noorsche	6	6.273	5,3
Deensche	2	2.134	1,8
Amerikaansche.....	1	2.038	1,7
	113	118.255	100

INKLARINGEN OP ROTTERDAM.

Landen van herkomst.	Oct. 1916.		Oct. 1915.	
	Aantal schepen.	Tonnen netto.	Aantal schepen.	Tonnen netto.
Engeland.....	124	77.526	184	113.820
Frankrijk	6	2.779	8	4.317
Zweden	42	16.930	26	20.043
Noorwegen	7	1.770	21	29.378
Afrika	1	730	—	—
Noord-Amerika	50	121.032	32	104.535
Indië (Engelsch)	—	—	3	9.382
Indië (Nederlandsch) ..	2	7.289	4	15.024
Nederland	3	118	3	4.498
Denemarken	—	—	1	1.970
Spanje	2	4.454	—	—
Italië	1	351	—	—
Griekenland	1	1.806	—	—
China	1	2.521	—	—
Zuid-Amerika	7	12.406	13	29.243
Binnenl. plaatsen	17	3.960	6	5.044
Totaal.....	264	253.672	301	337.254

Onderscheiding naar de nationaliteit:

Sept. 1916.	Aantal schepen.	Tonnen netto.	Percentage van de totale tonnenmaat.
Nederlandsche	163	158.309	62,4
Britsche	40	23.267	9,2
Noorsche	24	29.353	11,6
Zweedsche	20	14.018	5,5
Belgische	8	16.251	6,4
Grieksche	2	2.157	0,8
Deensche	4	4.812	1,9
Amerikaansche.....	3	5.505	2,2
	264	253.672	100

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

I. BANKDISCONTO'S.

	4 November 1916	20 Juli 1914
Ned. { Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15	4 1/2	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
Bank { Bel. Binn. Eff. 4 1/2 " 1 " '15	4 1/2	4 " 23 " '14
{ Vrsch. in R.C. 5 1/2 " 19 Aug. '14	5 1/2	5 " 23 " '14
Bank van Engeland 6 " 14 Juli '16	6	3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank 5 " 23 Dec. '14	5	4 " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk 5 " 20 Aug. '14	5	3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk. 5 " 10 Apr. '15	5	4 " 12 Mrt. '14
Russische Staatsbk. 6 " 27 Juli '14	6	5 " 1 Apr. '14
Nat. Bank v. Denem. 5 " 10 " '15	5	5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk. 4 1/2 " 1 Mei '16	4 1/2	4 1/2 " 6 " '14
Zwitsersche Nat. Bk. 4 1/2 " 2 Jan. '15	4 1/2	3 1/2 " 19 " '14
Bank van Italië .. 5 " 1 Juni '16	5	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y. 3-5 " 4 Febr. '15	3-5	—
Javasche Bank.... 3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2	3 1/2 " 1 Aug. '09

II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
4 Nov. '16	2 1/8-1/4 ¹⁾	2	5 19/32	4-5/8	—	2 1/4-1/2 ¹⁾
30 O.-4 N. '16	2 1/8-1/2	2-3 1/2	5 19/32	4-5/8	—	2 1/4-1/2
23-28 Oct. '16	1 3/4-2 3/4	2 3/4-3 1/2	5 19/32	4-5/8	—	2-1/2
16-21 " '16	1-3/8	2 1/4-3/4	5 19/32	4-5/8	—	2 1/4-3
1-6 Nov. '15	3 19/10-4	3 1/4-4	4 7/8-5	—	—	1 7/8
2-7 Nov. '14	—	—	3-1/16	—	—	6
20-24 Jul. '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

¹⁾ Noteering van 3 November.

WISSELKOERSEN.

I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs worden voorloopig ook de dagelijksche noteeringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijksche koersen op New York, alsmede de laagste en hoogste der week zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
30 Oct. 1916 ..	11.62 1/4	42.55	41.85	2.43 3/8
31 " 1916 ..	11.62 3/4	42.50	41.85	2.43 3/8
1 Nov. 1916 ..	11.62 3/4	42.42 1/2	41.85	2.43 3/4
2 " 1916 ..	11.64 1/4	42.42 1/2	41.87 1/2	2.44
3 " 1916 ..	11.65	42.45	41.92 1/2	2.44 1/4
4 " 1916 ..	11.65	42.35	41.97 1/2	2.44 1/4
Laagste der week	11.61 1/2	42.17 1/2	41.80	2.43 3/8
Hoogste " " "	11.65 3/4	42.55	42.—	2.44 1/2
28 Oct. 1916 ..	11.62 1/4	42.60	41.82 1/2	2.43 3/4
21 " 1916 ..	11.61	42.35	41.80	2.43 3/8
Muntpariteit ..	12.10 3/8	59.26	48.—	2.48 3/4

Data	Zwitserland	Weenen	Kopenhagen	Stockholm	Batavia telegrafisch
4 Nov. 1916	46.85	27.10	66.15	69.35	99 1/2-100 1/2
Laagste d. w.	46.50	26.60	66.07 1/2	69.10	—
Hoogste " "	47.—	28.20	66.27 1/2	69.50	—
28 Oct. 1916	46.50	28.—	66.25	69.25	99 1/2-100 1/2
21 " 1916	46.20	28.52 1/2	66.07 1/2	68.90	99 1/2-100 1/2
Muntpariteit	48.—	50.41	66.67	66.67	100

OVERZICHT.

De stemming op de wisselmarkt was voor wissels op de entente- en neutrale landen vast. Londen steeg van 11.61 1/2 tot 11.65 3/4, Parijs van 41.85 tot 41.92 1/2 en New York van 2.43 3/8 tot 2.44 1/4. Zwitserland was zeer gezocht en liep op

van 46,52½ tot 46,92½. Den laatsten dag kwam er echter weder eenige reactie, speciaal voor Zwitserland, zoodat het slot flauw was op 11,64½, 41,90, 2,44½ en 46,35.

Van Scandinavië waren Stockholm en Christiania gezocht en iets vaster, daarentegen Kopenhagen steeds aangeboden en geleidelijk dalend van 66,25 tot 66,10.

De koers op Duitschland was aan het slot van iederen dag vast en met weinig verschil tegen den voorafgaanden dag. In den loop van iederen dag kwamen echter sterke schommelingen voor en was het 's morgens flauw en 's middags weder vaster. Weenen was sterk aangeboden en zeer flauw ondanks belangrijke hausseposities van speculanten: 28,20-26,60, slot circa 27,10.

II. KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
4 November 1916	4.76.45	5.84¾	70⅞	41
Laagste d. week..	4.76.45	5.84	70⅞	40½/16
Hoogste „ „	4.76.45	5.84¾	70⅞	41
28 October 1916	4.76.35	5.84½	70¾	41
21 „ 1916	4.76.35	5.84½	70⅞	41¾/16
Muntpariteit....	4.86.67	5.18¼	95¼	40¾/16

III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noterings-eenheden	20 Oct. 1916	27 Oct. 1916	Week 28 Oct.-3 Nov.		3 Nov. 1916
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast p. £	97¾	97¾	97¾	97¾	97¾
B. Aires...	d.p.gd.pes.	49¾/32	49¾/32	49¾/32	49¾/32	49¾/32
Calcutta....	sh/d.p.rup.	1¼/8	1¼/8	1¼/8	1¼/8	1¼/8
Hongkong..	id. p. \$	2/2¾	2/2¾	2/2¾	2/2¾	2/2¾
Lissabon....	d. p.escudo	34¼	33¾	33¾	33¾	33¼
Madrid....	Peset. p. £	23.50	23.40	23.33	23.50	23.35
Montevideo..	d. p. peso	52¾	52¾	53	53¾/16	53¾/16
Montreal....	\$ per £	4.76¾	4.76¾	4.76¾	4.76¾	4.76¾
Petrograd..	R. p. £ 10	153	154¼	155½	156½	156½
R.d.Janeiro¹)	d. p. milr.	12¾/32	12¼	12¾/32	12¾/32	12¾/32
Rome.....	Lires p. £	31.—	31.32½	31.50	32.—	31.98
Shanghai..	sh/d.p. tael	3/1¼	3/1¾	3/1¾	3/1¾	3/1¾
Singapore..	id. p. \$	2/4¾/16	2/4¾/16	2/4¾/16	2/4¾/16	2/4¾/16
Valparaiso¹)	d. p. pap. p.	10¾/32	10¾/16	10½	10¾	10¾/32
Yokohama..	sh/d.p. yen	2/1¼/16	2/1¼/16	2/1¼/16	2/1¼/16	2/1¼/16

1) Noteringen op 90 dagen.

GOUD EN ZILVER.

GOUDBEWEGING BIJ DE BANK VAN ENGELAND.

Sedert begin Augustus 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

ZILVER.

De vaste stemming van de zilvermarkt, die niettegenstaande lagere noteringen van week tot week in de marktberichten werd gemeld, kwam deze week ook tot uitdrukking in de prijzen: het slot der week is ½ d. boven de notering van den vorigen Zaterdag.

De Amerikaanse verkoopen zijn ingekrompen en naast de muntbesturen uit alle oorden der wereld zijn nu ook de Indische bazaars als koopers opgetreden. Zelfs was er eenige kooplust van Chinese zijde te bespeuren, maar, ofschoon de wisselkoersen met den zilverprijs weer aanmerkelijk zijn gestegen, worden belangrijke aankopen voor dat land niet verwacht, daar bij de tegenwoordige vrachtprijzen de pariteit nog veraf ligt.

Notering te Londen.		te New York.	
4 Nov. 1916.....	32¾/4	68¾/4	
28 Oct. 1916.....	32¼/4	67¾/8	
21 „ 1916.....	32¾/8	67¾/8	
14 „ 1916.....	32½/8	68	
6 Nov. 1915.....	24¾/16	49¾/8	
7 Nov. 1915.....	23	49¾/8	
20 Juli 1914.....	24½/16	54¼/8	

NEDERLANDSCHE BANK.

VERKORTE BALANS OP 4 NOVEMBER 1916.

Activa.		
Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 57.389.253,28 B.-bk. „ 470.420,65 Ag.sch. „ 12.729.833,68	f 70.589.507,61
Papier o. h. Buitenl. in disconto		—
Idem eigen portef.	f 7.920.536,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		„ 7.920.536,—
Belëeningen	H.-bk. f 29.392.415,60 incl. vrsch. B.-bk. „ 6.972.719,00½ in rek.-ért. Ag.sch. „ 34.562.057,85 op onderp.	f 70.927.192,45½
Op Effecten	f 64.889.992,45½	
Op Goederen en Spec.	„ 6.037.200,—	„ 70.927.192,45½
Voorschotten a. h. Rijk.		„ 11.608.941,46½
Munten Muntmateriaal	Munt, Goud f 63.449.855,— Muntmat. Goud.... „ 521.750.961,67½	f 585.200.816,67½
Munt, Zilver, enz..	„ 6.317.947,42½	
Muntmat. Zilver ..		„ 591.518.764,10
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds.. f 5.143.970,12½ id. van ¼ v. h. kapit. „ 3.956.173,25	„ 9.100.143,37½
Geb. en Meub. der Bank		„ 1.400.000,—
Diverse rekeningen		„ 63.494.126,18
		f 826.559.211,18½
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	„ 5.155.090,93½	
Bankbiljetten in omloop	„ 744.708.560,—	
Bankassignatiën in omloop	„ 3.498.156,78½	
Rekening-Courant saldo's:		
Van het Rijk.....	f —	
Van anderen.....	„ 48.173.343,70½	„ 48.173.343,70½
Diverse rekeningen		„ 5.024.059,76
		f 826.559.211,18½
Beschikbaar metaalsaldo.....	f 431.346.347,80½	
Op de basis van ¼ metaaldekking	„ 272.070.335,70½	
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is ..	„ 2.156.731.735,—	

Bij vergelijking met den vorigen weekstaat blijken de volgende verschillen:

	Meer	Minder
Disconto's		28.445.125,96
Buitenlandsche wissels....		86.371,—
Belëeningen	6.773.732,05½	
Goud	1.558.968,47½	
Zilver		213.136,17½
Bankbiljetten.....	14.370.205,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's ..		25.459.106,37½

N.B. Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	28 Oct. 1916	4 Nov. 1916
Aan schatkistpromessen..	f 146.910.000,—	f 117.910.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	„ 83.000.000,—	„ 54.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 61.567.000,—	„ 85.090.000,—
Aan zilverbons	„ 15.862.302,—	„ 16.352.165,—

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeischbare schulden
4 Nov. 1916	585.201	6.318	744.709	51.672
28 Oct. 1916	583.642	6.531	730.338	76.022
21 " 1916	583.658	6.410	715.965	91.762
14 " 1916	584.677	6.273	715.453	90.348
7 " 1916	587.354	6.189	708.521	99.070 ¹⁾
30 Sept. 1916	587.360	6.597	700.782	108.636
23 " 1916	587.367	6.931	678.644	143.451
16 " 1916	587.373	7.000	678.243	146.374
9 " 1916	583.879	7.160	675.829	146.397
2 " 1916	584.865	7.460	679.571	134.879
26 Aug. 1916	585.813	8.231	657.109	140.467
19 " 1916	587.278	8.694	659.399	133.792
12 " 1916	588.254	9.074	662.369	124.635
6 Nov. 1915	400.135	2.478	568.786	17.785
7 Nov. 1914	171.730	4.835	478.867	19.648
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

¹⁾ Waarvan Rek. crt. saldo van het Rijk f 2.694.000.

Data	Disconto's		Belee- ningen	Beschik- baar Metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
	Totaal	Hiervan Schatkist- promessen rechtstreeks			
4 Nov. 1916	70.590	54.000	70.927	431.346	74
28 Oct. 1916	99.035	83.000	63.153	428.001	73
21 " 1916	98.853	83.000	60.507	427.622	73
14 " 1916	93.911	78.000	59.502	428.839	73
7 " 1916	105.286	89.500	59.986	431.122	73
30 Sept. 1916	105.616	89.500	60.662	431.171	73
23 " 1916	106.005	89.500	61.692	428.984	72
16 " 1916	106.348	89.500	62.736	428.547	72
9 " 1916	105.368	88.500	63.168	425.731	72
2 " 1916	97.276	80.500	64.043	428.532	73
26 Aug. 1916	75.887	59.500	64.757	433.626	74
19 " 1916	70.087	53.500	65.766	436.430	75
12 " 1916	66.467	49.500	66.421	439.024	76
6 Nov. 1915	77.956	41.560	97.834	284.771	69
7 Nov. 1914	186.284	76.500	132.367	76.676	35
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van $\frac{2}{3}$ metaaldekking.

JAVASCHE BANK.

- OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden Guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeischb. schulden
9 Sept. 1916	69.085	24.716	149.637	56.224
2 " 1916	71.599	24.806	145.520	67.471
26 Aug. 1916	***	***	***	***
19 " 1916	70.069	24.377	145.373	60.171
11 Sept. 1915	42.383	32.477	133.915	32.249
12 Sept. 1914	23.496	21.310	131.969	14.992
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Belee- ningen	Diverse reke- ningen ¹⁾	Beschik- baar metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
9 Sept. 1916	6.749	35.485	65.460	7.486	52.629	46
2 " 1916	6.871	37.841	67.579	7.365	53.807	45
26 Aug. 1916	***	***	***	***	***	***
19 " 1916	7.151	37.544	61.677	7.796	53.337	46
11 Spt. 1915	5.932	14.138	49.611	23.849	41.628	45
12 Spt. 1914	6.971	7.079	71.009	3.699	15.414	31
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa.²⁾ Op de basis van $\frac{2}{3}$ metaaldekking.

SURINAAMSCH BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen ¹⁾
23 Sept. 1916	650	1.098	743	876	718
16 " 1916	658	1.132	759	874	724
9 " 1916	643	1.155	745	885	727
2 " 1916	708	1.054	791	882	623
25 Sept. 1915	879	958	1.040	865	1.262
26 Sept. 1914	845	999	895	734	320
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. BANK VAN ENGELAND.

WEEKSTAAT VAN 1 NOVEMBER 1916.

ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued..	£ 72.876.970	Government Debt	£ 11.015.100
		Other securities,,	7.434.900
		Gold coin and bullion....	54.426.970
	£ 72.876.970		£ 72.876.970

BANKING DEPARTMENT.

Capital.....	£ 14.553.000	Government securities..	£ 42.188.153
Rest.....	3.187.415	Other securities,,	105.714.121
Public deposits,,	51.107.437	Notes.....	35.652.675
Other deposits,,	116.622.055	Gold and silver coin.....	1.936.370
Seven-day and other bills..	21.412		
	£ 185.491.319		£ 185.491.319

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regeering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh. met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangewezen Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes..		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
1 Nov. 1916	56.363	37.224	137.188	28.500	105.807
25 Oct. 1916	56.063	36.686	135.319	28.500	103.862
18 " 1916	56.455	36.668	134.934	28.500	102.633
11 " 1916	55.696	36.854	134.527	28.500	102.978
3 Nov. 1915	56.656	33.433	84.856	28.500	44.621
4 Nov. 1914	69.474	35.530	32.934	10.500	13.924
22 Juli 1914	40.164	29.317

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re- serve	Dek- kings- percen- tage ¹⁾
1 Nov. 1916	42.188	105.714	51.107	116.622	37.589	22 $\frac{1}{8}$
25 Oct. 1916	42.188	102.443	52.543	112.172	37.827	23
18 " 1916	42.188	101.390	55.589	108.496	38.237	23 $\frac{1}{4}$
11 " 1916	42.188	102.773	55.135	109.361	37.292	22 $\frac{3}{4}$
3 Nov. 1915	18.895	98.540	45.537	95.774	41.672	29 $\frac{1}{2}$
4 Nov. 1914	17.204	104.905	16.451	140.293	52.394	33 $\frac{3}{8}$
22 Juli 1914	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{3}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

II. DUITSCHE RIJKBANK.

STAAT VAN 31 OCTOBER 1916.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand	Mk.	2.522.286.000
davon Goldbestand	"	2.506.076.000
Reichs- und Darlehenskassenscheine....	"	229.445.000
Noten anderer Banken	"	2.518.000
Wechsel	"	7.877.607.000
Lombardforderungen	"	13.792.000
Effekten	"	78.600.000
Sonstige Aktiva	"	659.531.000
Grundkapitaal	"	180.000.000
Reservefonds	"	85.471.000
Notenumlauf	"	7.260.036.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten	"	3.458.360.000
Sonstige Passiva	"	399.912.000

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grootendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkings-percentage ¹⁾
31 Oct. 1916	2.522.286	2.506.076	229.445	7.260.036	38
23 " 1916	2.519.997	2.503.402	360.971	7.033.624	41
14 " 1916	2.518.042	2.501.223	340.427	7.126.516	40
7 " 1916	2.511.291	2.492.933	370.072	7.230.214	40
30 Oct. 1915	2.466.841	2.431.798	1.137.847	5.946.364	60
31 Oct. 1914	1.890.344	1.858.314	869.830	4.170.787	66
23 Juli 1914	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
31 Oct. 1916	7.877.607	3.458.360	2.528.800	218.700
23 " 1916	7.615.881	3.586.148	2.520.700	346.700
14 " 1916	7.478.921	3.289.675	2.466.000	326.600
7 " 1916	7.468.061	3.216.339	2.467.700	356.400
30 Oct. 1915	4.206.501	1.622.687	2.071.000	1.093.000
31 Oct. 1914	2.773.543	1.305.495	1.110.000	866.000
23 Juli 1914	750.892	943.964

III. BANK VAN FRANKRIJK.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met * geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Zilver	* Te goed in het buitenland	Wissels	* Uitgestelde wissels
2 Nov. 1916	4.992.020	326.094	933.780	576.256	1.371.186
26 Oct. 1916	4.921.979	328.047	870.920	479.672	1.374.928
19 " 1916	4.885.785	328.560	778.340	452.150	1.377.592
12 " 1916	4.856.533	332.287	889.830	435.227	1.379.850
4 Nov. 1915	4.754.705	362.376	1.014.133	324.517	1.905.667
5 Nov. 1914	—	—	—	—	—
23 Juli 1914	4.104.390	639.620	—	1.541.080

Data	Beleening	* Buitgev. voorsch. a/d. Staat	* Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
2 Nov. 1916	1.380.300	6.600.000	16.128.286	1.743.294	180.888
26 Oct. 1916	1.185.351	8.600.000	16.589.150	2.730.840	200.977
19 " 1916	1.175.617	8.600.000	16.800.016	2.541.756	79.451
12 " 1916	1.177.319	8.600.000	17.028.894	2.345.844	48.298
4 Nov. 1915	566.289	7.100.000	14.078.549	2.520.883	52.024
5 Nov. 1914	—	—	—	—	—
23 Juli 1914	769.400	5.911.910	942.570	400.590

IV. RUSSISCHE STAATSBANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

De post „Schatkistbiljetten" komt eerst sedert 14 November 1914 n. st. in den weekstaat voor. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

(In miljoenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Te goed i/h buitenland	Zilver	Schatkistbiljetten	Disconto's en beleeningen	Circulatie	Rek. Courant
29 Oct. '16	1.559	2.055	107	5.368	764	7.875	1.708
21 " '16	1.556	2.055	104	5.278	779	7.720	1.659
14 " '16	1.554	2.055	104	5.144	798	7.587	1.620
6 " '16	1.556	2.001	98	5.034	765	7.443	1.685
29 Oct. '15	1.598	36	25	3.140	1.387	5.011	1.434
29 Oct. '14	1.623	216	41	1.530	2.706	978
21 Juli '14	1.601	144	74	757	1.634	1.099

V. BELGIE.

Van de Nationale Bank van België, die haar goudvoorraad naar Londen heeft overgebracht, zijn sedert 6 Augustus 1914 geen weekstaten openbaar gemaakt.

De Société Générale de Belgique is einde 1914 met de functie van circulatiebank belast. Het Notendepartement dezer bank publiceert wekelijks verkorte balansen. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden francs.)

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie.	Rek. Crt. saldi.
26 Oct. 1916	352.330	76.443	480.000	44.075	828.431	114.262
19 " 1916	352.872	76.033	480.000	39.834	828.739	110.068
12 " 1916	351.119	75.847	480.000	43.101	828.252	111.877
5 " 1916	333.478	73.864	480.000	43.940	813.344	110.199
28 Oct. 1915	159.213	34.349	440.000	52.080	510.351	175.251

VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Zilver	Wissels	Deposito's	Circulatie	Dekkings-Percentage ¹⁾
29 Sept. '16	387.195	7.811	106.578	560.725	16.249	71
22 " '16	378.443	7.642	111.590	558.403	17.519	70
15 " '16	377.473	7.898	110.322	554.542	17.437	70
8 " '16	369.680	27.487	107.335	558.461	18.410	68
1 Oct. '15	283.656	16.493	44.880	339.884	14.359	83

¹⁾ Gouddekking van deposito's en circulatie na aftrek van de posten tusschen de banken onderling.

VEREENIGDE NEW YORKSCHE BANKEN EN TRUST MAATSCHAPPIJEN.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
4 Nov. '16	688.160	3.502.350	31.500	3.346.610	112.370
28 Oct. '16	670.440	3.441.070	31.600	3.304.560	105.730
21 " '16	638.450	3.426.210	31.630	3.320.730	76.010
14 " '16	638.280	3.448.810	31.340	3.344.110	72.320
6 Nov. '15	736.090	3.309.590	35.430	3.081.800	191.500
7 Nov. '14	450.040	1.923.050	130.260	2.144.700	15.910
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 4 November 1916.

De gemiddelde prolongatiekoers over October is aanmerkelijk hooger dan in voorgaande maanden: 2,5524 pCt. tegen 1,5875 pCt. in September, 1,7419 pCt. in Augustus en 2,1572 pCt. in Juli. Te verwonderen valt zulks niet, daar ter beurze nog steeds levendige speculatieve bedrijvigheid heerscht en ook belangrijke emissies elkaar weer in snel tempo opvolgen. Zoo worden er f 20.600.000 4 pCt. obligatiën uitgegeven van de provincie Noord-Holland tot den koers van 96¾ pCt., een provinciale leening van tot dusverre ongekend grooten omvang.

Na de maandwisseling is op de geldmarkt wel eenige ontspanning ingetreden, maar intusschen is de vrij hooge stand der geldkoersen in de afgelopen maand en de concurrentie van zooveel nieuwe waarden, niet zonder uitwerking gebleven op het koersverloop van de *Nederlandsche staatsfondsenmarkt*, die de maand over nagenoeg de geheele linie op fractioneel lager koerspeil verlaat.

Voor *buitenlandsche staatsfondsen* was de belangstelling bij voortdurend gering met uitzondering van Russen, die nu en dan een zeer vast voorkomen vertoonden. Zoo stegen 4 pCt. Nicolai's per saldo 57/16, 4 pCt. Consols 1880, 3¾ pCt. Tot deze gunstige stemming heeft de vereenvoudiging van de couponbetaalbaarstelling veel bijgedragen. Ook Russische sporen genoten goede vraag, nu het gelukt is in hun kapitaalbehoeften te voorzien. Over het algemeen schijnt echter het meerder vertrouwen, dat in Russische fondsen wordt gesteld, voort te vloeien uit de overweging, dat Rusland juist door de verdrukking groot wordt. Het is namelijk een feit, dat de lauwe, sluimerende ondernemingslust in het reusachtige Czarenrijk door den drang der omstandigheden wordt wakker geschud. Mijnen, die jarenlang onvolledig geëxploiteerd werden of geheel braak lagen, worden thans krachtig ontgonnen, op industrieel gebied heerscht koortsachtige bedrijvigheid en het zakenleven bloeit dermate op, dat naast binnenlandsche ook buitenlandsche bankinstellingen thans in Rusland een groot werkterrein vinden. Het is een bemoedigend verschijnsel, dat Nederland krachtig mede weet toe te tasten. In een korte spanne tijds wordt thans de oprichting van een tweede Russisch-Nederlandsche Bank gemeld onder de auspiciën van instellingen, wier namen reeds borg staan voor het slagen der onderneming.

Intusschen zit ook de Russische regeering niet stil, om de financiën des lands aan te passen aan de geweldige eischen, die thans worden gesteld. Zoo wordt thans o.a. de invoering van een sterk progressieve inkomstenbelasting vermeld, waarbij 6 pCt. op inkomens boven Rbl. 850 geheven zal worden, oplopend tot 12 pCt. Men hoopt uit deze bron Rbl. 40 miljoen te zullen vinden. Onafhankelijk daarvan duren ook de leeningspogingen voort. Een nieuwe 5½ pCt. leening ad Rbl. 3 milliard wordt thans uitgegeven, terwijl Rbl. 70 miljoen in Japan zullen worden ondergebracht. Veel is dan ook noodig. Door de oorlogskosten stijgt de Russische staatschuld dit jaar tot Rbl. 25 milliard tegen Rbl. 18,8 milliard bij den aanvang van 1916 en Rbl. 10,4 milliard bij den aanvang van 1915. Als gunstige factor moge evenwel gelden, dat de uitvoer den laatsten tijd weer toeneemt en bijvoorbeeld over het tijdvak van 1 Januari tot half October 1916 Rbl. 321 miljoen heeft bedragen tegen Rbl. 192 miljoen in het overeenkomstig tijdvak van 1915; de cijfers van den invoer bedragen Rbl. 877 miljoen tegen Rbl. 351 miljoen.

Voor Argentijnsche obligatiën was de belangstelling gering daar de oogstberichten uit deze republiek nog steeds onbevredigend luiden. De Argentijnsche regeering verkeert ook nog steeds in geldzorgen en onderhandelt thans met de Guarantee Trust Co. te New York over een geldleening van 120 miljoen goudpesos. Geld is anders in Argentinië ruim genoeg voorhanden. De Argentijnsche Nationale Bank heeft zelfs den rentevoet voor deposito's met langen looptijd eerst van 5 tot 4, vervolgens tot 3 pCt. verlaagd. Men heeft hier dus weer met hetzelfde verschijnsel te doen, dat ook in andere landen waarneembaar is, namelijk een ruime geldmarkt eenerzijds en groote staatszorgen anderzijds.

	30 Sept.	14 Oct.	3 Nov.	Rijzing of daling.
5 ½ % Ned. Werk Schuld ..	103 9/16	102 15/16	102 5/16	— 7/8
4 ½ % Ned. Werk Schuld ..	102 1/8	102	101 5/8	— 1/2
3 ½ % " " " " " "	85 1/2	85	85 1/8	— 3/8
3 % " " " " " "	75 7/8	75 5/8	76 1/4	+ 3/8
2 ½ % " " " " " "	65 3/8	64 9/16	64 1/2	— 1/8
5 % Oost-Indië	101 1/16	101 1/4	101 5/16	+ 1/8
4 % Oostn. Jan./Juli ..	41 3/8	41 1/8	41 1/4	— 3/8

	30 Sept.	14 Oct.	3 Nov.	Rijzing of daling.
4 ½ % Portugal Tabak ..	77 1/2	77 1/2	77 1/16	— 7/16
4 % Rusland Nicolai	59 1/2	59	64 15/16	+ 5 7/16
4 % Rusland 1880	55 15/16	54 9/16	59 7/16	+ 3 5/8
4 % Rusl. Consols 1889 ..	64 11/16	64 1/4	63	— 1 11/16
4 ½ % Japan 2e serie ..	83 3/8	85	84 3/4	+ 1 3/8
5 % Mexico	18 15/16	18 1/2	17	— 1 15/16
5 % Brazilië 1898	93 7/8	94 7/8	94 3/8	+ 3/4

De *locale* markt had in de afgelopen maand een sterk afwisselend verloop. Een zekere loomheid en speculatiemoetheid valt de laatste paar weken niet te ontkennen.

Bankaandeelen hebben geleidelijk een deel van hun koerswinst moeten afstaan.

Ook *industriële* soorten sluiten niet meer zoo onverdeeld vast, in sommige gevallen zelfs bepaald zwak. Zoo verloren Philips' Gloeilampenfabrieken 15¼ pCt., Vereenigde Blikfabrieken 11¼ pCt. enz.

De goede vooruitzichten voor het suikerproduct en de tot nu toe bekend geworden bevredigende maalresultaten hebben de *Cultuurmarkt* een willig aanzien gegeven. Hoewel niet alle fondsen op de hoogste koersen van de maand sluiten, is de slotverbetering toch belangrijk. Voor aandelen Handelsvereeniging Amsterdam bedraagt zij 14 pCt., voor Javasche Cultuur 26¾ pCt. enz. Suiker Cultuur-aandeelen waren echter in reactie: 217¾—207—215—202. De nog niet geheel onderdrukte opstandige beweging in sommige deelen van Nederlandsch-Indië schijnt niet vreemd te zijn aan de koersreacties, die ten slotte hier en daar zijn ingetreden.

De *mijnbouwafdeeling* vormde ook in de afgelopen maand den minst belangrijken hoek van de markt. Oost Borneo's waren willig en wonnen ten slotte 12½ pCt.

De handel in *petroleumfondsen* is sterk ingekrompen. De successen der Centralen op Rumeensch grondgebied behaald, — vooral de verovering van Constanza — het onder dwangbeheer stellen van maatschappijen, waarbij onze markt indirect belang heeft, en de overweging van de Rumeensche regeering om een petroleummonopolie in te voeren, vormden evenveel factoren, die deprimeerend op de bewuste afdeeling werkten. Geconsolideerde verloren 14¾ pCt. Koninklijke konden echter na een vluchtige reactie: 518¼—505, hun vorigen prijsstand, vrijwel herwinnen. Minder gunstig was het koersverloop voor zijne satellieten: Moeara Enim en Sumatra Palembang.

Ook in *rubberaandeelen* gaat niet zooveel meer om. De prijzen voor het product toonen nochtans eenige neiging tot stijgen en de producties onzer Indische caoutchoucmaatschappijen nemen regelmatig toe. Desniettegenstaande was ook in deze afdeeling de stemming haast bij voortdurend mat. Serbadjadi's, eenigen tijd geleden nog levendig begeerd, moesten zich in de afgelopen maand koersverlies van 20 pCt. getroosten.

De weer vermeerderde onveiligheid ter zee heeft voor *scheepvaartfondsen* tot koersafbrokkelingen geleid, die echter geen oogenblik met een aandrag tot verkoopen gepaard gingen, al gaven aandelen Holland-Amerika-Lijn e.a. bijwijlen ook van een beslist zwakke houding blijk; het slotverlies voor dit fonds bedraagt 17½ pCt. Kon. Nederlandsche Stoomboot verloren 23¼ pCt., Oostzee's 20 pCt. enz. Nochtans schijnt vast te staan, dat de groote dividendverwachtingen niet beschaamd zullen worden. Het dividendvoorstel van de Bothnia: 60 pCt. tegen 30 pCt. het vorig jaar, moge als een voorproefje gelden.

Tabaksfondsen missen thans door verschillende oorzaken een prikkel, die tot verkoop kan leiden. Geheel aan zich zelf overgelaten brokkelt mitsdien het koerspeil af. Verliezen varieerend tusschen 20 en 40 pCt. behooren, wat de afgelopen maand betreft, niet tot de uitzonderingen. Aandeelen Deli-Mij. daalden zelfs 46½ pCt.

Meer leven zat daarentegen in den sinds lang verlaten *thee-hoek*, die op goede oogstberichten en wegens toenemende vraag naar het product, willig van grondtoon werd. West-Java Thee's stegen van 33¾ tot 84 pCt.

	30 Sept.	14 Oct.	3 Nov.	Rijzing of daling.
Koloniale Bank	169 1/2	165	160 1/2	— 9
Ned. Handel Mij. resc.	194 1/4	186 1/8	192 3/4	— 1 1/2
Philips' Gloeilampen	407 3/4	405	392 1/2	— 15 1/4
Vereen. Blikfabrieken	184 1/4	182	173	— 11 1/4
Wester Suikerraffinaderij ..	219 1/2	212	211 3/4	— 7 1/4
Vorstenlanden	235	225 1/4	234	— 1
Handelsvereen. Amsterdam.	376	374	390	+ 14
Javasche Cultuur	368	355	394 3/4	+ 26 3/4
Suiker Cultuur	217 3/4	207	202	— 15 3/4
Guyana Goud	16 3/4	17 3/8	16	— 3/4

	30 Sept.	14 Oct.	3 Nov.	Rijzing of daling.
Oost Borneo.....	32 ³ / ₄	43	45 ³ / ₈	+ 12 ³ / ₈
Redjang Lebong.....	160 ¹ / ₂	150 ¹ / ₄	160	- 1/2
Geconsolideerde.....	183	174 ¹ / ₄	168 ⁵ / ₈	- 14 ³ / ₈
Koninklijke.....	518 ¹ / ₄	505	514	- 4 ¹ / ₄
Moeara Enim.....	229	226	229 ¹ / ₄	+ 1/4
Sumatra Palembang.....	243	235 ¹ / ₂	236	- 7
Orion.....	63 ³ / ₄	59 ¹ / ₈	58	- 5 ³ / ₄
Steaua Romana.....	107	99 ¹ / ₂	109	+ 2
Amsterdam Rubber.....	206 ¹ / ₂	202 ¹ / ₄	205 ³ / ₄	- 3/4
Bandar Rubber.....	99 ¹ / ₈	99	98 ¹ / ₂	- 3/8
Deli Batavia.....	152 ¹ / ₈	152 ¹ / ₈	155 ¹ / ₄	+ 3 ¹ / ₈
Kendeng Lemboe.....	224 ¹ / ₂	215	218	- 6 ¹ / ₂
Oost Java Rubber.....	259	249	258	- 1
Serbadjadi.....	329	302 ¹ / ₂	309	- 20
Holland-Amerika-Lijn.....	453	439 ¹ / ₂	435 ¹ / ₂	- 17 ¹ / ₂
Kon. Holl. Lloyd.....	217 ¹ / ₄	204	204	- 13 ¹ / ₄
Kon. Ned. Stoomboot.....	272 ³ / ₈	258 ¹ / ₂	249 ³ / ₈	- 23 ¹ / ₄
Ned. Scheepvaart Unie.....	192 ³ / ₄	184	187 ³ / ₈	- 5 ³ / ₈
Stoomv. Mij. „Oostzee“.....	407 ¹ / ₂	400	389 ¹ / ₂	- 18
Amsterdam Deli.....	250	243	230	- 20
Deli Batavia.....	454	421	414 ³ / ₄	- 39 ¹ / ₄
Deli Cultuur.....	211	193	191 ¹ / ₂	- 19 ¹ / ₂
Deli Mij.....	570	510*	498 ⁷ / ₈	- 46 ¹ / ₈
Rotterdam Deli.....	251 ¹ / ₂	247 ¹ / ₂	234 ¹ / ₂ *	- 7
Senembah.....	529 ¹ / ₂	525 ¹ / ₄	511	- 18 ¹ / ₂
West Java Thee.....	33 ³ / ₈	30	84	+ 50 ³ / ₈
Batavia Electriche.....	64 ¹ / ₂	64 ¹ / ₂	62	- 2 ¹ / ₂
Madoera Stoomtram.....	22 ³ / ₄	22	25	+ 2 ¹ / ₄
Malang.....	138 ¹ / ₂	137	135 ³ / ₄	- 2 ³ / ₄

* ex div.

In de *Amerikaansche* afdeling zijn de zaken niet meer zoo levendig als zij waren, ofschoon nu en dan in bepaalde hoeken nog aanmerkelijke handel plaats vindt. Zeer groot was het koersavans door Central Leathers in de afgelopen maand behaald: 21³/₄ pCt. Anaconda's waren ondanks de schitterende berichten van de kopermarkt en groote aankopen van dit rood metaal door de geallieerden, bij voortduring verlaten. Meer vraag genoten daarentegen lagergeprijsde soorten als Rock Islands, Wabash, Denvers, die van 16¹⁵/₁₆ tot 21⁷/₈ pCt. stegen en Erie's. De Marine-hoek is weer tot normalen omvang ingekrompen. De koersen brokkelden vrij sterk af zonder dat een herstel gevolgd is. Steels konden al evenmin hun hooge noteering van 121¹/₄ pCt. handhaven. De dividendverklaring, die geen nieuwe verhoging bracht, viel eenigszins tegen. Toch moest men spoedig tot de erkenning komen, dat niettegenstaande de handhaving van het dividend om tactische redenen, de kwartaalcijfers allerminst reden tot pessimisme geven:

	Netto ontvangsten		Surplus
	1916	1915	1916
1e kwartaal....	\$ 60.713.000	\$ 12.458.000	\$ 32.854.000
2e kwartaal....	„ 81.126.000	„ 27.950.000	„ 47.965.000
3e kwartaal....	„ 85.817.000	„ 38.711.000	„ 51.890.000

De groote winsten uit tijdelijke (oorlogs) omstandigheden voortvloeiende worden dus in hoofdzaak tot versterking van de financiën der maatschappij aangewend.

Eenzelfde gedragslijn volgt het bestuur der Southern-Rail. Ondanks een behaald surplus van \$ 9.245.700, hetgeen gelijk staat met 15 pCt. op de \$ 60.000.000 preferente aandelen wordt de dividendbetaling, sedert 1914 onderbroken, nog niet hervat.

Veel belangstelling werd de laatste dagen voor Missouri's en Denvers getoond en voorts ook voor Maxwell's, die zeer willig waren in verband met de ontdekte nieuwe ertsader in de Ciztecijn. Men verwacht, dat nu de „lappen-Maxwell“ spoedig afgelost zullen kunnen worden, hetgeen aandelen en Income-Bonds ten goede zou komen.

	30 Sept.	14 Oct.	3 Nov.	Rijzing of daling.
American Beet Sugar....	93	96 ¹ / ₂	104 ⁷ / ₈	+ 11 ⁷ / ₈
American Can.....	69	60	63 ¹ / ₄	- 5 ³ / ₄
American Car & Foundry	76 ¹ / ₂	69 ³ / ₄	73 ³ / ₄	- 2 ³ / ₄
American Hide & Leather	64 ¹ / ₄	68 ¹ / ₈	67 ⁷ / ₈	+ 3 ³ / ₈
American Smelt & Ref... ..	114	106 ¹⁵ / ₁₆	111 ¹ / ₂ *	- 1
Anaconda Copper.....	196	188	197 ³ / ₄	+ 1 ³ / ₄
Central Leather.....	78 ³ / ₄	80 ¹ / ₄	100 ¹ / ₂	+ 21 ³ / ₄
Studebaker.....	135	130	134	- 1
United Cigar.....	51	48 ¹ / ₂	49 ¹⁵ / ₁₆	- 1 ¹ / ₁₆
Steel Corp.....	121 ¹ / ₄	108 ³ / ₁₆	117 ⁷ / ₈	- 3 ³ / ₈
Atchison Topeka.....	109 ¹ / ₂	107 ¹ / ₄	108 ¹ / ₁₆	- 1 ⁷ / ₁₆
Baltimore & Ohio.....	91	85 ¹ / ₂	90	- 1
Denver.....	16 ¹⁵ / ₁₆	17 ⁹ / ₁₆	21 ⁷ / ₈	+ 4 ¹⁵ / ₁₆
Erie.....	39 ³ / ₈	37 ³ / ₄	39 ¹ / ₂	- 1/8

	30 Sept.	14 Oct.	3 Nov.	Rijzing of daling.
Missouri Kansas & Texas.	67 ¹ / ₁₆	61 ¹ / ₁₆	11 ¹ / ₈	+ 4 ¹¹ / ₁₆
Missouri Pacific.....	47	44	50 ⁵ / ₈	+ 3 ⁵ / ₈
Southern Pacific.....	105 ³ / ₈	101 ⁵ / ₈	102 ³ / ₄	- 2 ⁵ / ₈
Southern Railway.....	26 ³ / ₄	27 ¹ / ₂	28 ³ / ₈	+ 1 ⁵ / ₈
Union Pacific.....	154 ⁷ / ₈	149	152 ¹ / ₈ *	- 3/4
Intern. Merc. Mar. common	53 ⁵ / ₁₆	41 ⁷ / ₁₆	46 ⁵ / ₁₆	- 7
Intern. Merc. Mar. pref... ..	126 ⁷ / ₈	108 ⁷ / ₈	118 ⁷ / ₁₆	- 8 ⁷ / ₁₆

* ex div.

Te Londen was alle aandacht geconcentreerd op de nieuwe leening ad £ 300 millioen in de Unie ondergebracht, die, naar het schijnt, aldaar grif plaatsing heeft gevonden. Naar verluidt zal binnenkort ook weder een gemeenschappelijke Fransch-Engelsche leening in de V.S. worden geplaatst. De onderpandseischen stijgen hierdoor. Vandaar, dat de Engelsche regeering, die eenigen tijd geleden een reeks fondsen van het effecten-mobilisatie-plan moest doen vervallen, thans weer op inlevering aandringt, speciaal van Argentijnsche en Chileensche obligatiën.

Te Parijs maakte het een goeden indruk, dat de goudvoorraad bij de Bank van Frankrijk zoo snel toeneemt, hetgeen thans o.a. ook aan de stortingen op de nieuwe oorlogsleening, die reeds beginnen plaats te vinden, te danken is. Sedert het begin van den oorlog is fr. 1850 millioen goud naar de Bank gevloeid.

Te Berlijn was het koersverloop vrij gunstig. Met genoegdoening constateert men, dat op de jongste oorlogsleening reeds 79,1 pCt. gestort is en dat van de Darlehenskassen slechts in zeer bescheiden omvang wordt gebruik gemaakt.

Te New York is de aandacht algemeen gevestigd op de presidents-verkiezing, waarvan de uitslag bij de verschijning van dit nummer bekend zal zijn. Toch is de belangstelling ter beurze voor den politieken strijd geringer dan bij vorige verkiezingen.

De uitvoer uit de Unie neemt gestadig toe. Hij bedroeg in de recordmaand voor vreedstijd: November 1912 \$ 278,24 millioen; vervolgens in Februari 1915 \$ 300 millioen, Febr. 1916 \$ 400 millioen, December 1915 \$ 350 millioen, Sept. 1916 \$ 513 millioen.

De industriele Hoch-Konjunktur duurt voort. De U. S. Steel heeft de prijzen van staven en platen verder met \$ 2 per ton verhoogd. De totale koperbestellingen in dit jaar voor rekening van de geallieerden overschrijden reeds een totaal van 900.000.000 pond. Schitterend zijn ook de resultaten door de spoorwegen behaald. Zoo bedraagt over het laatste boekjaar het surplus voor de

Chesapeake & Ohio.....	\$ 6.879.216	v.j.	\$ 2.035.720
Illinois Central.....	„ 6.189.833	„	„ 1.240.459
Louisville & Nashv.	„ 9.633.849	„	„ 1.260.142
Northern Pacific.....	„ 8.369.874	„	„ 1.462.820
Southern Pacific.....	„ 13.589.330	„	„ 3.269.731
St. Louis & S. Francisco..	„ 1.481.090	„	„ 1.284.672
St. Louis & S. West....	„ 1.267.455	„ def.	280.993
Union Pacific.....	„ 13.487.950	„	\$ 5.544.032

GOEDERENHANDEL. GRANEN.

6 November 1916.

Tarwe. Voor het eerst sedert verscheidene weken kunnen wij een verlaging in prijs van tarwe te Chicago, constateeren. De markt sluit op 6 November op \$ 1.84³/₈ tegen \$ 1.90¹/₂ een week geleden. In den loop van de week heeft de markt tamelijk scherp gefluctueerd door verschillende oorzaken. In het algemeen gezegd, kan men spreken van een natuurlijke reactie op de zoo scherpe stijging der laatste weken. Regenval in Argentinië werkte als onmiddellijke aanleiding, terwijl ook de berichten uit Australië gunstig bleven. Dit neemt evenwel niet weg, dat de algemeene toestand er nog steeds weinig hoopvol uitziet. The London Grain Seed and Oil Reporter geeft een overzicht van de behoefte van de importeerende landen en de voor export beschikbare hoeveelheden in de exporteerende landen waarvan het resultaat is, dat de cijfers ongeveer tegen elkaar opwegen, zoodat men dan tot den volgende oogst van het Noordelijk Halfronnd zou kunnen rondkomen.

Bij deze cijfers valt echter op te merken, dat het wel onmogelijk zal zijn, zoo absoluut over het overschot in de exportlanden te beschikken; vooral als wij in aanmerking

nemen, dat een zeer belangrijk gedeelte van Australië moet komen, begrijpt men dat de gewenschte exportcijfers niet bereikt zullen worden. Ook is het zeer onwaarschijnlijk, dat Noord-Amerika zooveel tarwe zou laten gaan, aangezien de prijzen dan ook tot een nog veel grootere hoogte zouden stijgen en de bevolking der groote steden in de Vereenigde Staten in sterke mate zouden deelen in de gevolgen van het tekort aan tarwe in West-Europa. Daar bij den aanvang van het seizoen, de voorraden in en de zeilende hoeveelheid naar Europa zeer groot waren, zou men tenslotte met wat geringere verscheping kunnen volstaan, maar daarentegen heeft men ook rekening te houden met het duikbootengevaar en in het algemeen met de verhoogde consumptie gedurende den oorlogstijd.

Ofschoon er in Argentinië regen gevallen is, schijnt deze niet voldoende geweest te zijn en blijven de vooruitzichten voor den nieuwen oogst zeer onbevredigend.

Het zal misschien den meesten lezers onbekend zijn dat, hoe hoog ook de prijzen van tarwe gestegen zijn, die in 1855 belangrijk hooger waren. De prijs van Engelsche tarwe, die nu tot ongeveer 62/- per quarter is opgelopen, bedroeg in November en December 1855 ruim 80/- en de gemiddelde prijs van dat jaar was 74/8. Sedert 1855 is de gemiddelde jaarprijs 14 malen boven de 50/- geweest, terwijl hij zich eveneens 14 malen tusschen de 40/- en 50/- bewoog. De gemiddelde jaarprijs van 18 jaren was tusschen 30/- en 40/-, waarbij opgemerkt moet worden dat vóór 1884 de prijs nimmer onder de 40/- geweest is. Twaalf malen heeft de jaarprijs zich tusschen 20/- en 30/- bewogen; deze 12 jaren vielen tusschen 1893 en 1906; in 1894 waren de prijzen het laagst. De jaarprijs was toen 22/11, terwijl in October 1894 tarwe den ongekend lagen prijs van 17/8 bereikte.

Maïs. Ook de stemming voor dit artikel is zeer vast geweest, want ofschoon door berichten van regen, de prijzen in Argentinië af en toe terug liepen, zijn ten slotte de noteeringen aanmerkelijk hooger. Voor maïs kan een flinke regenval nog veel goed doen, doch men klaagt bovendien over sprinkhanen, die zich in groter getale dan gewoonlijk schijnen te vertoonen. De verschepingen waren matig. In den laatsten tijd zijn groote zaken gedaan in dit artikel, zoowel naar Engeland als naar de neutrale landen en indien voldoende scheepsruimte beschikbaar is zullen de verschepingen in de eerstvolgende maanden, veel grooter worden.

Gerst. Ook dit artikel deelt in de vaste stemming en de prijzen zijn wederom belangrijk gestegen. De verschepingen zijn klein en dit artikel is niet in staat een eventueel tekort aan maïs belangrijk aan te vullen.

Haver. Voor haver zijn de prijzen wederom gestegen. In de meeste landen zijn de voorraden betrekkelijk gering en waar de verschepingen in den laatsten tijd zijn afgevalen, zal de aanvulling slechts langzaam kunnen plaats hebben.

Lijnzaad. In den algemeenen toestand van dit artikel is geen verandering gekomen. De prijzen in Argentinië hebben tamelijk scherp gefluctueerd. Ten gevolge van regen liepen zij nu en dan belangrijk terug, maar ze bewogen zich toch voortdurend aanzienlijk hooger dan een week geleden. De verschepingen waren uiterst klein, waarschijnlijk door gebrek aan scheepsruimte.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires*)		
	Tarwe Dec.	Maïs Dec.	Haver Dec.	Tarwe Dec.	Maïs Dec.	Lijnz. Dec.
6 Nov. 1916	184 1/2	86 1/2	54 1/8	15,25	8,05	22,50
30 Oct. 1916	190 1/2	87,—	54 5/8	14,15 ^{a)}	7,00 ^{a)}	20,55 ^{a)}
6 Nov. 1915	104 1/2	60 1/2	38 7/8	10,30 ^{a)}	5,20 ^{a)}	12,90 ^{a)}
6 Nov. 1914	117 1/2	70 1/2	50 1/2	—	4,70	10,20 ^{a)}
20 Juli 1914	82 ¹⁾	56 3/8 ¹⁾	36 1/2 ¹⁾	9,40 ^{a)}	5,38 ^{a)}	13,70 ^{a)}

1) per Dec. 2) per Sept. 3) per Nov. 4) per Jan.

*) De noteeringen van Buenos Aires zijn van 2 November en 26 October.

Markten in Nederland.

Omtrent de regeling voor wittebroodkaarten is nog niets naders bekend. De waarschijnlijkheid wordt nu ook geuit, dat wederom een verbod tot het bakken van wittebrood zal uitgevaardigd worden. Mocht dit zo zijn, dan zal het wel niet zijn wegens den op dit oogenblik te kleinen voorraad, maar zal men terecht rekening houden met de toekomst, die er voor alle importeerende landen niet rooskleurig uitziet. Indien men de consumptie tijdig kan vermindern, zal men met meer gemak het seizoen doorkomen.

De distributie van veevoeder gaat haar gewonen gang en waarschijnlijk zullen de partijen, die uit Rotterdam en Amsterdam verzonden worden, geleidelijk een meer normale grootte krijgen, aangezien orders beneden de 20.000 K.G. ingediend moeten worden door tusschenkomst van grossiers.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	6 Nov.	30 Oct.	Soorten.	6 Nov.	30 Oct.
Tarwe	456 ¹⁾	426 ¹⁾	Haver 38 lb. white clipped	17,— ¹⁾	17,— ¹⁾
Rogge No. 2 Western	nom.	nom.	Lijnkoeken. Nd.		
Maïs La Plata	285 ¹⁾	285 ¹⁾	Amer. van La Plata-zaad	180 ¹⁾	180 ¹⁾
Gerst 46 lb. feeding	360 ¹⁾	360 ¹⁾	Lijnzaad La Plata	680,—	610,—

1) Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1.000 kilo's.

Artikelen	Rotterdam		Amsterdam	
	29 Oct.-4 Nov. 1916	Sedert 1 Jan. '16	29 Oct.-4 Nov. 1916	Sedert 1 Jan. '16
Tarwe	41.086	1.400.343	—	21.153
(waarvan voor de Belgium Relief Comm.)	22.758	783.089	—	—
Rogge	300	19.063	—	525
Boekweit	—	10.032	—	500
Maïs	8.683	428.678	9.130	167.733
(waarvan voor de Belgium Relief Comm.)	4.519	84.128	—	—
Gerst	—	92.023	—	18.726
Haver	—	44.430	—	7.840
Lijnzaad	—	88.607	—	50.012
Lijnkoeken	100	139.065	—	5.735
Tarwemeel	28	22.735	—	—
(waarvan voor de Belgium Relief Comm.)	—	1.260	—	—

METALEN.

IJZER EN STAAL.

Engeland. De vraag naar ijzer en staal blijft overstelpend en de aanvoer onvoldoende, vooral tengevolge van het gebrek aan werkkrachten. De vraag naar haematiet ruw-ijzer blijft zoo sterk als zij maar zijn kan en de geheele productie wordt willig door de staalfabrieken opgenomen, doch tengevolge van de beperkingen in het verlenen van exportvergunningen kunnen enkele producenten van gietkwaliteiten hun productie niet afzetten.

Duitschland. De productie van oorlogsmateriaal is zoo enorm gestegen, dat binnenkort de geheele industrie uitsluitend voor dat doel werkzaam zal zijn. Overal heerscht een koortsachtige bedrijvigheid om het productievermogen van de verschillende werken te verhoogen, terwijl dagelijks nieuwe fabrikanten toegevoegd worden aan de lange reeks van fabrieken, die zich reeds met dezen tak van werk bezig houden.

Onder dergelijke omstandigheden is een hervatting van den uitvoer van ruw-ijzer naar neutrale landen niet te verwachten.

Siemens-Martin staal is buitengewoon schaarsch geworden; zelfs is een order van de Directie der Staatsspoorwegen voor dit soort staal ongeplaatst gebleven.

Amerika. De bedrijvigheid op de ruw-ijzermarkt duurt voort. De prijzen voor alle soorten stijgen gestadig en zijn ongeveer \$ 5 tot \$ 6 boven de noteeringen in het begin van het jaar. Bij de verbruikers bestaat neiging, thans reeds orders voor het tweede halfjaar van 1917 te boeken.

Intusschen worden de fabrieken door gebrek aan transportmiddelen en werklieden verhinderd, met hoogdruk te werken.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Ijzer Civ. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
3 Nov. 1916	nom.	124.10/-	182.5/-	30.10/-	52.15/-
27 Oct. 1916	nom.	124.10/-	181.-/-	30.10/-	54.10/-
5 Nov. 1915	67/7	74.-/-	162.-/-	25.5/-	82.-/-
6 Nov. 1914	49/-	50.2/6	138.-/-	18.5/-	24.2/6
20 Juli 1914	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

STEENKOLEN.

De mijnen ontvangen steeds groote orders voor alle soorten brandstoffen. Het gebrek aan vervoermiddelen gaat op ernstige wijze voort en verschillende mijnen zijn op het punt stop te zetten, daar verdere operaties onmogelijk zijn door de schaarschte aan wagons.

KATOEN.**NOTEERINGEN VOOR LOCO-KATOEN.**
(Midling Uplands.)

	3 Nov. '16	27 Oct. '16	20 Oct. '16	3 Nov. '15	3 Nov. '14
New York	18,90 c	19,— c	18,40 c	11,80 c	11,— c
Liverpool	11,13 d	11,03 d	10,57 d	6,85 d	4,64 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '16	Overeenkomstige perioden	
	tot 3 Nov. '16	1915-'16	1914-'15
Ontvangsten Gulf-Havens..	2034	1460	1139
„ Atlant. Havens	942	933	538
Uitvoer naar Gr. Brittannië	906	576	331
„ „ 't Vasteland.	730	719	233
„ „ Japan etc...	129	86	81

Voorraden in duizendtallen	3 Nov. '16	3 Nov. '15	3 Nov. '14
Amerik. havens	1308	1331	832
Binnenland	1104	1038	824
New York	109	296	72
New Orleans	351	266	134
Liverpool	611	916	724

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester dd. 25 October 1916.

Wij hebben deze week weer een sensationele stijging gehad van katoenprijzen, hoofdzakelijk door groote aankopen, zoowel door Liverpool-firma's als wel voor rekening van Amerikaansche fabrikanten, die voor hun producten steeds stijgende prijzen maken, zoodat vele fabrieken daar dag en nacht doorloopen. Weerberichten waren minder gunstig, zoodat de oogstschattingen verder gereduceerd werden en men in het Zuiden weer meer vasthoudend wordt. Men verwacht ook, dat het a.s. Ginnets' rapport bullish zal zijn, terwijl speculanten, door hun succes aangemoedigd, de markt verder omhoogdrijven. Het is wel merkwaardig, dat terwijl de hausse hoofdzakelijk gebaseerd schijnt op slechte weerberichten, juist eenigen tijd geleden bericht werd, dat de oogst reeds bijna geheel geplukt was en zelfs bij gunstig weer de opbrengst niet grooter zou kunnen worden. Beide berichten zijn zeker wel eenszins tegenstrijdig. In Egyptische katoen vonden weer wilde fluctuaties plaats, zelfs tot 80 punten in een dag. De prijzen zijn dan ook op een zeer gevaarlijk niveau gekomen, vooral nu de voorraden in Alexandrië dagelijks toenemen.

Ofschoon in garens wel altijd wat gedaan wordt, heeft de prijsstijging van $\frac{3}{4}$ pence in een week de vraag toch zeer ongunstig beïnvloed, zoodat de omzet deze week tot nu toe zeer miniem geweest is. Spinners moeten de hoogere katoenprijzen wel volgen, daar hun productiekosten ook steeds hoger worden. De vorige week is nog al wat gedaan in 16-24's bundels en kettings, zoowel voor het binnenland als voor export. Ook goede kwaliteiten 50er Amerikaansche Warpcops, ter vervanging van Egyptische garens, ondervonden veel vraag, en de prijzen van deze fijnere soorten Amerikaansche garens zijn in verband met de abnormaal hooge noteeringen voor Egyptische garens ook zeer vast.

De vraag naar manufacturen blijft zeer bevredigend, maar voor koopers is het moeilijk de steeds hoger wordende vraagprijzen te volgen, ofschoon algemeen voor manufacturen vrij hooge prijzen worden verwacht. Van Indië komen vrij veel aanvragen binnen, terwijl ook China wat meer belangstelling toont, doch bij een dergelijke wilde markt is het zeer moeilijk tot zaken te komen. Fabrikanten, die nog goedkoopere garens hebben en daarop calculeeren, kunnen hun productie grif plaatsen, doch de meeste verkooopers vragen volle prijzen. De productie neemt ook geregeld af door gebrek aan werkvolk, zoodat steeds meer weeftouwen stil komen te staan.

WOL.

Onder den invloed van de willigte, welke op de Londen-sche veilingen tot uiting kwam verkeert ook de markt te Bradford in bijzonder vaste stemming en bij levendige omzetten zijn de prijzen $\frac{1}{2}$ à 1 d. gestegen.

De La Plata markten zijn zeer opgewekt. Noord-Amerika treedt op ruimen schaal als koperer op tot dagelijks oplopende prijzen. Intusschen blijven de aanvoeren in de markt-plaatsen nog steeds onbelangrijk.

Noteeringen te Bradford:

Data	64 average	Colonial carded			
		56	50	46	40
3 November 1916	55	40	33 $\frac{1}{2}$	28 $\frac{1}{2}$	25 $\frac{1}{2}$
27 October 1916	54	39	33	27 $\frac{1}{2}$	25 $\frac{1}{2}$
3 November 1915	37	32	29	25 $\frac{1}{2}$	23

SUIKER.

De onzekere toestand hield ook deze week aan onze Bietsuikermarkt aan; er kwamen wegens den meestal grooten afstand tusschen geboden en gevraagde prijzen slechts weinig zaken tot stand. De waarde van November-levering kan op f 22 $\frac{3}{4}$ tot f 22 $\frac{7}{8}$ aangenomen worden, terwijl voor Januari-levering omstreeks f 24 $\frac{1}{8}$ genoteerd wordt.

De nog te velde staande bieten konden in gewicht slechts weinig, doch in gehalte aanmerkelijk vooruit gaan.

De Statistische Vereeniging raamt den oogst in Duitschland als volgt:

	Raming.	Werkelijke opbrengst.
	1916/17	1915/16 1914/15
Met bieten bep. oppervlakte H.A.	406.068	370.487 543.715
Met bieten bep. oppervlakte H.A.	10.123.300	9.723.300 16.039.450
Suiker (ruwe) ..	1.566.100	1.511.185 2.564.050
Rendement	15.47 %	15.54 % 15.36 %

Voor 1914/15 zijn als bebouwde oppervlakte de Novembercijfers aangenomen, voor 1915/16 de cijfers van de rondvraag in Mei. Dit jaar bedraagt de opbrengst van suikerbieten per morgen, volgens schatting, ongeveer 125 ctr. Men moet aannemen dat dit een te laag doorsnee-cijfer is, maar de berichten omtrent de akkeropbrengsten luiden tot dusver nog zeer verschillend. Ook het rendement zal met 15.47 % wel te laag zijn aangenomen, voornamelijk tegenover de hooge cijfers die vanwege de fabrieken worden gemeld.

Uit Rusland luiden de oogstberichten tot dusver onbevredigend en dit land zal waarschijnlijk suiker moeten importeeren om in de consumptie gedurende het eerstvolgende jaar geheel te kunnen voorzien.

Volgens F. O. Licht bedragen de zichtbare voorraden, vergeleken met de beide voorafgaande jaren:

	1916	1915	1914
Duitschl. } 1 Febr.	1.200.000*	2.350.000*	1.799.240 tons
Hamburg } 1 Febr.	930.000*	1.274.054	1.026.556 „
Oostenrijk } 1 Juli	33.189	118.953	295.126 „
Frankrijk } 1 Oct.	3.224	12.296	16.024 „
Nederland } 1 Sept.	13.824	53.189	59.204 „
België } 1 Oct.	151.134	181.438	112.437 „
Engeland } 1 Oct.	151.134	181.438	112.437 „
Totaal Europa	2.331.371	3.989.930	3.308.587 tons
Ver.St.v.N.A. 12 Oct.	104.000	242.112	349.624 „
Cubahavens 18 Oct.	225.000	217.776	110.000 „

Totaal 2.660.371 4.449.818 3.768.211 tons

*Raming.

of zonder Duitschland, Oostenrijk en België:

	1916	1915	1914
Frankrijk 1 Juli	33.189	118.953	295.126 tons
Nederland 1 Oct.	3.224	12.296	16.024 „
Engeland 1 Oct.	151.134	181.438	112.437 „
V. St. v. N.A. 12 Oct.	104.000	242.112	349.624 „
Cubahavens 18 Oct.	225.000	217.776	110.000 „

Totaal 516.547 772.575 882.211 tons

Op Java zijn de suikerprijzen verder gestegen. Voor partijen Superieur uit den ouden oogst werd f 16,— tot f 16 $\frac{1}{4}$ betaald, terwijl uit den volgende oogst belangrijke afdoeningen plaats vonden van Juni/Juli-leveringen Superieur tot f 14 $\frac{1}{4}$, Augustus-levering tot f 14,— en van No. 16 en hooger tot prijzen varieerend van f 12 $\frac{1}{2}$ tot f 12 $\frac{3}{4}$. Voor eene enkele partij bijzonder vroege levering Superieur werd f 14 $\frac{1}{2}$ aangelegd. Engeland onthoudt zich nog geheel van inkoop van Java's uit den oogst 1917 en heeft ook

van Cuba nog geen latere afscheep dan December gekocht. Intusschen blijft de markt in Engeland onder contrôle der Commission en zijn de officieele noteeringen voor Cuba's prompt 25/-, December 23/-, Maart 19/3 f.o.b., voor Amer. Granulated 31/- f.o.b. en voor witte Java's Nov./Dec. 22/10 1/2, Jan./Febr. 23/6 f.o.b.

Amerika is wat flauwer gestemd. De noteering voor Spot Centrifugals liep terug tot 6,46 c.

De volgende ramingen van suiker oogsten werden nog gepubliceerd: Portorico 575.000 tons, Sandwich eilanden 425.000 tons, Louisiana 250.000 tons, Amerikaasche biet-oogst 846.000 tons en Argentinië 100.000 tons. De raming van den Cuba-oogst van 3.400.000 tons gaven wij reeds op.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per December.	Londen.			New York 96% Centrifug.
		Tates Cubes No. 1	White Java: fob.	Americ. Granu- lated fob.	
3 Nov. 1916....	f 23 ^{23/32}	47/1 1/2	23/6	31/-	6,46
27 Oct. 1916....	" 23 ^{11/32}	47/1 1/2	22/9	30/9	6,52 a 6,64
3 Nov. 1915....	" 18 ^{21/32}	40/6	19/9	—	4,45
3 Nov. 1914....	" 12 ^{3/16}	31/-	—	—	3,52
21 Juli 1914....	" 11 ^{19/32}	18/-	—	—	3,26

RUBBER.

De markt is in de afgelopen week zeer vast gestemd geweest en noteeringen liepen verder op. Er wordt voor alle posities flinke belangstelling getoond, verkoopters zijn echter zeer gereserveerd, speciaal voor de latere termijnen. Verkoopers voor deze posities zijn waarschijnlijk hoofdzakelijk handelaars, die blanco verkoopen, aangezien de importeurs over het algemeen nog weinig neiging gevoelen zich tot thans geldende prijzen te binden.

Para-soorten eveneens zeer vast gestemd, echter met geringe omzetten. Loco noteert 3/6, November-levering 3/4 en December 3/2 1/2.

De week sluit als volgt:

Prima Hevea Crepe Nov. 2/6 1/2	einde vorige week loco	2/5 1/2
" " " Dec. 2/6 3/4	" " "	Nov.-Juni 2/5 3/4
" " " Jan./Juni 2/7	" " "	" " "
Smoked Sheets 1/2 d. minder	" " "	1/2 d. minder.
Hard cure fine Para loco 3/6	" " "	3/4.

KOFFIE.

(Uit het Mailbericht van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

De markt blijft onveranderd. Het weinige, dat uit onze Koloniën in de eerste hand wordt aangeboden, vindt tot ongeveer dezelfde prijzen van den laatsten tijd, grif nemers, en veel nieuwe is niet te wachten. Ook niet uit Brazilië, Engeland of Frankrijk, uit welke landen de aanvoer voorloopig onmogelijk is gemaakt.

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
4 Nov. 1916	486.000	6400	2.698.000	6400	12 1/4
28 Oct. 1916	481.000	6400	2.635.000	—	12 7/32
4 Nov. 1915	562.000	5650	2.122.000	6200	12 11/32
24 Juli 1914	353.000	4900	889.000	5700	16

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
4 Nov. 1916 ..	57.000	1.099.000	206.000	5.384.000
4 Nov. 1915 ..	112.000	1.527.000	254.000	6.011.000

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 31 October, in duizenden balen.

	1916	1915	1914	1913	1912
Voorraad in Europa ..	3.937	3.550	5.437	6.193	5.540
Stoomend					
Brazilië ..	500	1.261	618	-1.247	1.147
Oost-Indië.	?	182	14	29	40
Ver. Staten	—	42	13	7	7
	4.437	5.035	6.082	7.476	6.734

Transport..	4.437	5.035	6.082	7.476	6.734
Voorraad Ver. Staten	1.908	1.775	1.496	1.348	2.104
Stoomend naar					
Brazilië ..	1.048	988	670	616	728
Oost-Indië.	?	5	6	42	8
Ver. Staten					
	7.393	7.803	8.254	9.482	9.574
Voorraad in Rio	460	495	340	440	305
" " Santos..	2.708	2.138	1.582	2.801	2.775
" " Bahia ..	27	40	36	47	28
Totaal.....	10.588	10.476	10.212	12.770	12.682
Op 30 September....	9.822	9.906	10.024	12.181	12.151
Op 1 Juli.....	7.091	7.538	11.289	10.275	10.965

TABAK.

(Uit het Maandbericht der firma P. Meerkamp van Embden & Zn.)

Van Java werden in October 3 inschrijvingen gehouden, te Rotterdam op 6 en 27 October voor resp. 9562 en 9446 pakken, te Amsterdam op 20 October voor 9458 pakken.

De uitval van de tweede Rotterdamsche inschrijving was over het geheel nog al wat minder dan van de eerste, doch bleef dooreengenomen bevredigend, al kwam mooi dek slechts weinig meer daarin voor, evenals dit het geval was bij de te Amsterdam verkochte Vorstenlanden.

De stemming werd echter gestadig flauwer, en in elke inschrijving liepen de prijzen wat verder terug.

De meeste handelaars hebben weinig lust om posten tabak te koopen voor een groot deel waarvan zij voor het oogenblik geen directe verwerking hebben, zelfs al valt niet te ontkennen, dat binnen korteren of langeren tijd de vraag weder komen moet.

Dat men hiertoe niet bereid is tot zulke buitensporige prijzen als vóór de vacantie betaald werden, is volkomen verklaarbaar; op zich zelf beschouwd mogen de thans aangelegde prijzen echter nog volstrekt niet onbevredigend genoemd worden en de nu verkochte respartijen van den oogst brengen bijv. nog heel wat hoogere cijfers dan de doorsned van den geheelen vorigen oogst derzelfde merken bedroeg.

Opvallend is, dat de prijzen in eenzelfde inschrijving vaak zoozeer uiteenloopen; dit feit wordt in de eerste plaats veroorzaakt door de onzekerheid in den markttoestand, waardoor de koopers in veel mindere mate dan anders een basis hebben, en voor een deel ook door het meer beperkt aantal koopers, waardoor de kans grooter wordt, dat op enkele partijen de belangstelling zich veel meer concentreert dan op andere zonder dat dit door het verschil in uitval altijd ten volle gerechtvaardigd wordt.

Van Krossok kwamen nog slechts enkele partijtjes ten verkoop, welke in verhouding hoog betaald werden; men mag hieraan echter nog geen verwachtingen vastknoopen voor het verloop van de markt wanneer later de grootere aanvoeren van den nieuwen oogst aankomen, want het zal wel onvermijdelijk zijn, dat dan de loop der krossokprijzen zich wat aansluit bij dien van de cijfers voor bladtabak aangelegd.

Het moeilijkst te verkoopen bleek nog de gekorven tabak. Dit is, in verband met de hooge rechten in bijna alle landen, steeds een weinig courant artikel geweest, doch nu grootere partijen daarvan aankomen blijkt het bijna onmogelijk daarvoor koopers te vinden.

Wat ook bij verschillende handelaars daartoe bijdraagt om den ondernemingslust te verflauwen zijn de voortdurend nieuwe moeilijkheden welke den handel in den weg gelegd worden; was sinds eenigen tijd de uitvoer van jute als verpakking verboden, thans is dit ook geschied met tabaksmatten; men is dus genoodzaakt deze door nieuwe emballage te vervangen of anders, door invoer van andere maten, te trachten consent tot uitvoer te verkrijgen hetgeen natuurlijk met de noodige formaliteiten en veel tijdverlies gepaard gaat.

Eenige maanden geleden zou ongetwijfeld over zulke moeilijkheden heel wat lichter geoordeeld zijn dan thans; nu echter werken deze mede om den bij de meeste betrokkenen toch al niet grooten ondernemingslust nog verder te verflauwen.

Van Borneo werden verkocht te Amsterdam op 20 October 741 pakken, N. O. T. Tabak, meest bruin omblad (gedeeltelijk 4e lengten) welke goed betaald werden.

Van bijsoorten werden verkocht te Amsterdam op 20 October 2695 balen Domingo, 1414 balen Braziel, 712 balen Paraguay, 667 balen Columbia, 500 balen Mexico, 225 balen Havana, 200 balen Venezuela en 915 kisten Seed-

leaf, te Rotterdam op 8 October 1000 balen Paraguay en op 17 October 2505 balen Paraguay.

Deze soorten hadden feitelijk van de verandering in den toestand nog meer te lijden dan de Java's en de kooplust hiervoor bleef uiterst klein. Een groot deel werd dan ook eerst opgehouden doch later gedeeltelijk nog afgedaan.

VETTEN EN OLIËN.

Oleo-Margarine. Na het afdrucken van ons laatste Zaterdag-bericht werd voor 1000 Trcs. „Hammond Extra”, op November-aflading, nog f 108 betaald. Tevens werd de verkoop van 500 Trcs. „Harrison”, op November-aflading, a f 109,— naar Amerika geseind. Deze verkoop werd evenwel niet bevestigd.

De vraagprijzen voor November/December-aflading luiden thans f 114,— voor „Choicest” en f 90,— voor mindere derde soort.

Oleo-Stearine. Zuid-Amerikaansche werd op November-aflading wederom tot f 86,— gedaan.

Premier-Jus. Noord-Amerikaansche. Nadat men nog 500 Trcs. „Hammond Extra”, November-aflading, tot f 106,— had gedaan, vraagt men thans f 109/110,—.

Zuid-Amerikaansche. Voor 1e soorten werd op November/December-aflading f 90,— betaald, terwijl voor 2e soorten f 88,— werd geboden.

De volgende offerten zijn aan de markt:

„Montevideo Extra”	November a	f 96 1/2
„Fomo, L. P. C. S. Prime	„	„ 91,—
„L. P. C. S. Extra”	December	„ 98,—
„Prime”	„	„ 94,—

Neutrallard loco: uitverkocht. De noteering voor November/December-aflading is f 116 1/2.

Katoenzaadolie. Voor Boterolie November/December-aflading, wordt f 81,— c. i. f. Rotterdam, gevraagd. Lagere biedingen hebben wellicht kans te worden geaccepteerd.

Loco kalm. De vraagprijzen luiden f 80,— voor Boterolie. Geaffineerde Cocosvet. Noteering f 78,— voor November/December-levering.

Talk. In de afgelopen week was de vraag voor inlandsche talk met certificaat aanzienlijk kalmer; de zeepfabrieken, welke nog voor export werken, schijnen voorloopig in inlandsche talk voldoende gedekt te zijn. De vraagprijzen blijven nog zeer hoog.

De stemming der Londensche talkmarkt bleef ook in de afgelopen week goed prijshoudend en de zaken, welke werden afgedaan, hadden plaats tot vollen prijs. In veiling werden j.l. Woensdag van de aangeboden 2228 vaten 1703 vaten verkocht, de vraag was levendig en de prijzen liepen 3 d. per cwt. op voor alle soorten.

De opgeslagen voorraad talk te Londen vermeerderde gedurende de maand October met 4555 vaten en het bruto gewicht wordt geschat op 9417 tons.

De volgende cijfers staan ons nog ten dienste:

	1916	1915	1914
	vaten	vaten	vaten
Voorraad te Londen op 31 Oct.	24844	28276	10768
Aangekomen te Londen in Oct.	12420	11902	5451
Afgeleverd te Londen in Oct.	7865	12826	12125

Palmolie. Vaste en levendige markt te Liverpool; er worden flinke afdoeningen tot verhoogde prijzen gemeld. De laatste week van October werden te Liverpool 3041 vaten geïmporteerd, terwijl aangekomen zijn en nog niet gelost werden te Liverpool 1962 vaten.

De plotseling opgeleefde vraag van Amerikaansche zijde deed de prijzen der palmolie aanzienlijk stijgen.

Katoenolie. Hull en Londen vast, maar aan den stillen kant met nominale noteeringen; New York van den ongeraffineerde olie met vrijwel onveranderde noteeringen; geraffineerde olie willig met veel hogere biedingen doch weinig verkooplust.

Soyabonenolie. vast, vrijwel zonder verkoopers, de prijzen zijn nominaal.

Cocosolie vast maar kalm; cocosolie heeft de vastheid van coprah der laatste dagen slechts langzaam gevolgd.

Ricinusolie vast zonder afdoeningen te Londen en Liverpool.

Lijnolie. Ook deze week was de stemming der lijnoliemarkt bij voortdurend zeer vast met aanzienlijk hogere prijzen. De margarinefabrikanten waren aan de markt en besteedden grif de verhoogde prijzen, vooral Januari- en Februari-levering mochten zich in groot belangstelling verheugen.

Raapolie eveneens aan den vasten kant met eenige guldens hogere noteeringen, waartoe koopers aan de markt blijven.

COPRA.

De markt voor copra was deze week zeer vast gestemd. Er werden weder hogere prijzen betaald, t.w. voor Macassar f. m. s. f 41 1/4, terwijl voor Java f 42,— zou zijn te maken. Telquel werd tot f 40,— gedaan.

Ceylon cif. Londen £ 36.12.6 en cif. Marseille £ 39.15.—.

NOTEERINGEN.

Java f. m. s.

4 November 1913....	f 42	} N. O. T.-condities.
28 October 1913....	„ 41 1/4	
4 November 1915....	„ 32 1/2	
3 November 1914....	„ 35	
20-25 Juli 1914....	„ 28 3/4	

VERKEERSWEZEN.

BEVRACHTINGEN.

4 Nov. 1916. Het aanbod van scheepsruimte bleef in de afgelopen week uitermate gering in alle richtingen. Van Noord-Amerika waren de vrachten vaster; neutrale schepen werden afgesloten tot 90/- op net charter naar Fransche Westkusthavens en tot 52/6 voor kolen naar de La Plata Rivier.

Engelsch-Indië bleef de aandacht trekken door groote vraag tot verhoogde vrachttijfers.

Kolenvrachten waren zeer vast. Er werden echter weinig zaken gedaan, omdat Noorsche reederijen zich terugtrokken, tengevolge van moeilijkheden bij het afsluiten van molestverzekering sedert de verhoogde duikbootactie en ook omdat slechts weinig uitvoervergunningen naar neutrale landen afgegeven werden. Overigens werd naar oorlogvoerende landen tot de vastgestelde maximum vrachten afgesloten. Naar Nederland werden geen bevrachtingen gemeld.

GRAAN.

Data	Petro-grad Londen R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
30 O./4 Nov. 1916	—	—	—	12/-	—	124/-
23/28 Oct. 1916	—	—	—	11/6	—	127/6
1/6 Nov. 1915	—	—	f 7,50	12/9	f 48,—	83/6
2/7 Nov. 1914	—	—	4/-	3/6	—	27/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oosth. Engeland (mijn- stullen)	Holland (pitch- pine)	Engeland (pitch- pine)
30 Oct./4 Nov. 1916 ..	—	—	—	—
16/21 October 1916 ..	—	—	—	485/- 1)
1/6 November 1915 ..	—	—	—	260/- 1)
2/7 November 1914 ..	—	—	—	120/-
Juli 1914 ..	f 12,—	24/6	75/-	77/6

ERTS.

Data	Bilbao Middles- bro'	Cartha- genu Middles- bro'	Grieken- land Middles- bro'	Peti Middles- bro'
30 Oct./4 Nov. 1916 ..	18/6	19/6	—	—
23/28 October 1916 ..	18/6	19/6	—	—
1/6 November 1915 ..	17/-	18/-	—	—
2/7 November 1914 ..	5/-	5/6	—	—
Juli 1914 ..	4/3	5/4 1/2	5/9	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Cron- stadt
30 O./4 N. 1916	34/-	59/6	60/-	32/6	f 6,50	—
23/28 Oct. 1916	34/-	65/-	60/-	30/-	„ 6,50	—
1/6 Nov. 1915	fr 30,—	45/7 1/2	47/6	37/6	„ 6,—	—
2/7 Nov. 1914	„ 7,50	11/4	14/6	12/-	—	—
Juli 1914	„ 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

1) Per zeilschip.

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Burmah West Europa (rijst)	Vladivo- stock West Europa	Chili West Europa (salpeter)
30. Oct./4 Nov. 1916 ..	158/3	190/-	—	—
23/28 October 1916 ..	150/-	175/-	—	150/-
1/6 November 1915 ..	69/2	—	—	—
2/7 November 1914 ..	20/-	30/-	—	—
Juli 1914 ..	14/6	16/3	25/-	22/3

Maximum kolenvrachten van Cardiff.

- 48/6 Algiers, Oran.-
51/- Bizerta, Bona, Philippeville, Bougie.
57/6 Napels, Porto Ferrajo.
58/6 Marseille, Tunis, Sfax, Torre Annunziata.
59/6 Genua, Savona, Spezzia, Livorno, Bagnoli, Nice.
60/- Cette.
61/- Civita Vecchia.
62/6 Porto Vecchio, Messina, Palermo, Catania.
63/6 Toulon, Cannes.
65/- Licata, Taranto, Reggio, Santa Liberata, Salerno.
66/- Port Vendres, Monaco, Mentone, Cagliari.
67/6 Syracuse, Trapani.
70/- Carloforte.
72/6 Porto Empedoce.
2/- extra van Mersey en Manchester; 3/- extra van Clyde z. kommissie; 5/- extra van Tyne, Hull en Oostkust; 5/3 extra van Seaham; 7/6 extra van Firth of Forth en Fife z. kommissie.

BINNENVRACHTEN.

Er heerschte in de afgelopen week eene levendige vraag naar scheepsruimte, de vrachtprijzen bleven evenwel op dezelfde hoogte.

VRACHTEN TE ROTTERDAM.

(in Gld. per 2000 K.G.)

Data	Erts nr. Ruhrhavens		Massale goed. Boven- rijn	Waterstand
	1/4 lostijd	1/2 lostijd		
30 Oct.-4 Nov. 1916 ..	—	—	—	gunstig
23-28 October 1916 ..	0,35	0,45	—	gunstig
1-6 November 1915 ..	0,52 1/2	0,62 1/2	—	vallende
2-7 November 1914 ..	0,20	0,30	—	gunstig
20-24 Juli 1914 ..	0,60	0,70	1,05	gunstig

Voor het vervoer van regeeringsgraan gelden te Rotterdam sedert 19 October 1916 de volgende vrachten:

Partijen boven 1000 quarters.

Vlaardingen }	f 1,25	Wormerveer/Zaan ..	f 1,70
Schiedam }		Westzaan	„ 1,90
Geestbrug	„ 1,40	Krommenie	„ 1,90
Den Haag	„ 1,45	Alkmaar	„ 2,15
Leiden	„ 1,65	Deventer	„ 2,25
Heemstede	„ 1,85	's-Hertogenbosch ..	„ 1,40
Dordrecht	„ 1,25	Weert	„ 2,50
Utrecht	„ 1,60	Middelburg	„ 2,—
Amsterdam	„ 1,60	Sas van Gent	„ 2,—

Kleinere partijen met 10 a 30 ct. verhooging.

ADVERTENTIËN

J. & J. M. VOORHOEVE

Makelaars in Assurantiën

Anno 1836

ROTTERDAM

Hollandsehe Bank voor Zuid-Amerika

AMSTERDAM

(Banco Holandés de
la América del Sud)

BUENOS-AIRES

GESTORT KAPITAAL f 8.000.000,—.

AAN- EN VERKOOP VAN WISSELS OP ARGENTINIË
VERZILVERING VAN PESO-COUPONS EN ARG. B. B.
TELEGRAFISCHE UITBETALINGEN. — REMBOURS-CREDIETEN
INLICHTINGEN VOOR IM- EN EXPORT

GRONINGER BANKVEREENIGING
SCHORTINGHUIS & STIKKER

Winschoten, Stadskanaal, Wildervank,

Sappemeer, Groningen, Delfzijl en

Ter Apel (Firma TIMMERMAN & SASSEN)

Gestort Kapitaal f 2.000.000,— Reserves f 181.970,16

VERRICHT ALLE BANKZAKEN

Belast zich met het incasseeren van wissels op binnen-
en buitenland

INCASSO-BANK AMSTERDAM ROTTERDAM ALMELO
LEUVEHAVEN 103

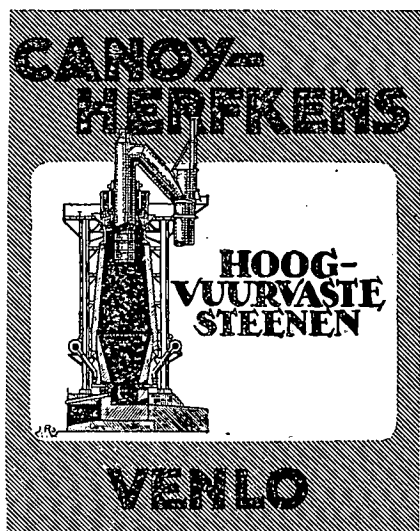
Volgestort Kapitaal f 8.000.000,— Reserve f 1.341.000,—

DEPOSITO'S

INCASSEERINGEN OP BINNEN- EN BUITENLAND
AAN- EN VERKOOP VAN VREEMDE VALUTA'S

EFFECTEN EN COUPONS

OPEN EN GESLOTEN BEWAARNAMEING
SAFE-DEPOSIT



MAANDSTAAT OP 31 OCTOBER 1916
VAN
DE WISSEL- EN EFFECTENBANK
TE ROTTERDAM.

Aandeelhouders voor 90 % deelneming 2e Serie	f 1.350.000,—	Kapitaal	f 2.500.000,—
Kas, Wissels en Coupons	9.923.079,33 1/2	Vennootsch. Deposito in Effecten ..	} Als waarborg f 774.775,— voor 90 % v/ Aandeelhouders 2e Serie
Eigen Fondsen	195.120,64	Vennootsch. Deposito in Geld	
Effecten van Aandeelhouders	774.775,—	Reserverekening	1.350.000,—
Deelneming in Syndicaten	86.074,59	Reserve voor te verstrekken Pensioenen 'en Ziekengelden	378.871,55
Prolongatiën en beleeningen gegeven ..	1.325.700,—	Fonds voor Pensioenen en Ziekengelden ..	92.581,17
Saldo's Bankiers	682.640,03 1/2	Depositor rekening	26.249,—
id. voor geaccepteerd	465.722,31	Saldo's Bankiers	6.900.628,93
Voorschotten op Onderpand of Borgtocht id. op Consignaties	3.785.078,18 1/2	Traites geaccepteerd	282.507,70 1/2
Debiteuren in Rekening-Courant	35.977,77	Crediteuren in Rekening-Courant	506.799,47
Gebouwen en Safe-Deposit	1.492.664,78 1/2		8.656.374,71 1/2
Deelneming in het Zieken- en Pensioen-fonds Twentsche Bankvereniging c.s.	458.349,72		
	118.830,17		
	f 20.694.012,54		f 20.694.012,54

DE TWENTSCHE BANKVEREENIGING

B. W. BLIJDENSTEIN & Co.

AMSTERDAM, LONDEN, ENSCHEDE, ALMELO.

MAANDSTAAT VAN DE KANTOREN AMSTERDAM.

	31 October 1916		31 October 1915	
DEBIT.				
Kapitaal en Reserven te Londen	f 5.906.250,—		f 6.617.187,50	
Fondsen voor rekening onzer Twentsche Kantoren gedeponerd te Londen	925.000,—		1.380.000,—	
Fondsen in Commanditair en Leen-Depôt, gedeponerd te Rotterdam	549.900,—		354.600,—	
Aandeelen de Wissel- en Effectenbank f 999.000,— (1915 f 519.000,—) waarop in Geld gestort	567.000,—	f 7.948.150,—	274.200,—	f 8.625.987,50
Fondsen in Commanditair en Leen-Depôt, gedeponerd te Amsterdam ..		26.413.450,—		24.800.450,—
Kassa, Wissels en Coupons		14.227.860,76 1/2		13.103.347,10 1/2
Nederl. Staatsleeningen, Schatkistbil-jetten en Schatkistpromessen		36.633.912,01		16.525.889,02
Saldo's bij Bankiers		10.043.706,73 1/2		7.069.957,64 1/2
Prolongatiën gegeven		3.951.555,—		6.860.910,—
Syndicaten en Eigen Fondsen		1.628.026,69		1.557.305,46 1/2
Credietvereniging	f 22.597.428,23		f 19.626.381,56 1/2	
af: loopende promessen	1.150.000,—	21.447.428,23	3.200.000,—	16.426.381,56 1/2
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldo's Rekeningen-Courant		9.423.379,—		11.525.188,92
Voorschotten op Consignatiën		1.751.566,85		1.352.329,53
Gebouwen en Safe Deposit		950.446,19		986.103,09
Totaal		f 134.419.481,47		f 108.833.849,84
CREDIT.				
Kapitaal	f 12.272.000,—		f 12.033.500,—	
„ Credietvereniging	2.349.647,50		2.165.702,50	
Reserven	4.686.083,44		4.543.169,71	
„ Credietvereniging	2.394.013,85	f 21.701.744,79	2.210.770,50	f 20.953.142,71
Zieken- en Pensioenfondsen		177.302,44		153.705,95
Fondsen in Leen-Depôt		25.624.150,—		23.815.850,—
Deposito's		15.547.457,15 1/2		12.398.395,22 1/2
„ op prolongatie		4.415.700,—		2.599.800,—
Saldo te ontvangen en te leveren Fondsen		624.200,30 1/2		589.088,03
Saldo's Rekeningen-Courant		34.630.212,20 1/2		27.979.942,90 1/2
„ „ „ Credietverg		5.829.829,58 1/2		3.303.122,94
Saldo Rekeningen met de Bijkantoren		3.390.329,29		4.055.325,32 1/2
On Call genomen		6.000.000,—		—
Kassiers Rekeningen		4.084.760,02		475.668,61 1/2
Te betalen Wissels		10.423.044,70		10.891.553,09
Diverse Rekeningen		1.970.750,98		1.618.255,05
Totaal		f 134.419.481,47		f 108.833.849,84

N.V. Maatschappij tot Exploitatie van Onroerend Goed „DOMUS”

(Exploitatie van Woon- en Winkelhuizen)

GEVESTIGD TE ROTTERDAM

Maatschappelijk Kapitaal f 600.000,—

(waarvan f 320.000,— geplaatst en volgestort).

COMMISSARISSEN:

Mr. A. HIJMAN, Advocaat te Rotterdam, Voorzitter.
L. V. VAN ROSSEM, lid der fa. GERD. V. ROSSEM & Co. te Rotterdam.
Mr. J. COERT, Advocaat te Rotterdam.

DIRECTEUR:

JOH. M. DROP, Directeur van Maatschappijen van Onroerend Goed,
lid der firma MESTRING & VAN DE ROVAART te Rotterdam.

UITGIFTE VAN

280 Aandeelen der N.V., elk groot f 1000,—

tegen den koers van 100 % (exclusief Dividend 1916),

ter keuze op naam of aan toonder.

Ondergeteekende bericht, dat de **INSCHRIJVING** op bovengenoemde Uitgifte zal worden opengesteld op

DINSDAG 14 NOVEMBER 1916

van 9 uur 's morgens tot 4 uur 's middags

te Rotterdam bij de Heeren **MILDERS & GLEICHMAN**,
te Amsterdam bij de Heeren **PATIJN VAN NOTTEN & Co.**,

alwaar Prospectussen, Inschrijvingsbiljetten, zoomede Statuten en exemplaren van het laatste Jaarverslag op aanvraag verkrijgbaar zijn.

Houders van aandeelen der Serie A groot 60 aandeelen hebben bij inschrijving, ingevolge Art. 4 der Statuten, recht van voorkeur naar verhouding van het getal dezer aandeelen die zij bezitten.

N. V. Maatschappij tot Exploitatie van
Onroerend Goed „DOMUS”.

WEISE & Co. ROTTERDAM
AMSTERDAM

Import van en Handel in

OVERZEESCHE PRODUCTEN

speciaal RUBBER, GUTTA-PERCHA en BALATA

GEBR. VAN UDEN

ROTTERDAM - AMSTERDAM - ZAANDAM

UNIE BANK

voor

Nederland en Koloniën

AMSTERDAM

BATAVIA - SOERABAYA

INDIA JUTE CY

Adm. Délégué: JULES DANEELS

Eecloo - IJzendijke

België

Holland

ROTTERDAM

BIERHAVEN 37

Agent voor Nederland:

M. WINS

ROTTERDAM

VAN RIJN & Co

UTRECHT — POSTBUS 40

EENIGE FABRIKANTEN
VAN DE UTRECHTSCHHE

FIJNE TAFELMOSTERD

NIJGH & VAN

DITMAR'S

UITGEVERS-MIJ

ROTTERDAM

Wijnhaven 111-113

Telef. 7841 -'42 -'43

Belast zich

met 't verzorgen

van uitgaven

en tijdschriften

op elk gebied

Reeders en Cargadoors
Bevrachtingsagenten - Expeditieuren
KOOP en VERKOOP VAN SCHEPEN
Telegram-Adres: „VANUDEN”